

EVALUATIE VAN HET RECYCLE-TARIEF

Gemeente Noordoostpolder

EVALUATIE VAN HET RECYCLE-TARIEF

Gemeente Noordoostpolder

JMA, 30 november 2023
Utrechtseweg 9, 3704 HA Zeist
T. 030 699 15 99 - info@jma.nl
www.jma.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1. Inleiding	5
2. Kaders invoering recycle-tarief	6
2.1 Uitgangspunten invoering recycle-tarief	6
2.2 Afvalstoffenheffing	7
2.3 Relevante (externe) ontwikkelingen met invloed op het afval- en grondstoffenbeleid	7
3. Resultaten recycle-tarief	8
3.1 Service	8
3.1.1 Inzamelmiddelen	8
3.1.2 Ervaringen service onder inwoners	9
3.2 Milieurendement	11
3.2.1 Inzamelresultaten	11
3.2.2 Aandachtspunten; bijplaatsingen dumpingen en afkeur	13
3.2.3 Mate van afvalscheiding en sorteeraanlyse restafval	15
3.2.4 Vergelijking met andere gemeenten	16
3.3 Kosten	18
3.3.1 Afvalbeheerskosten en autonome ontwikkelingen	18
3.3.2 Uitgangspunten invoering recycle-tarief	19
3.3.3. Ontwikkeling afvalstoffenheffing, compensatiemaatregelen en kostendekkendheid	19
4. Conclusies en aanbevelingen	23
4.1 Conclusie	23
4.2 Aanbevelingen	23
Bijlage 1. Gebruikte bronnen	24
Bijlage 2. Communicatie uitingen	25
Bijlage 3. Aanbiedfrequenties	27
Bijlage 4. Overzicht afvalstoffenheffing	29
Bijlage 5. Toelichting aanbevelingen	30

Samenvatting

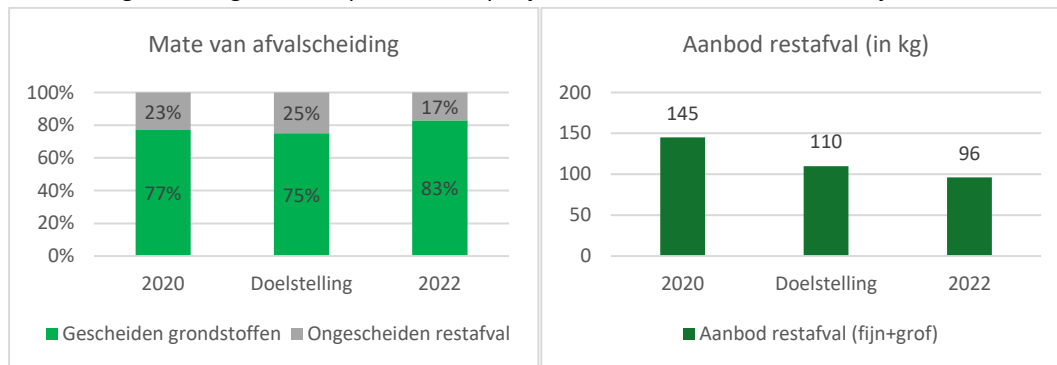
Gemeente Noordoostpolder volgt de Rijksdoelstelling Van Afval Naar Grondstof (VANG-doelstelling). De ambitie is om afval zoveel mogelijk te voorkomen en dat wat toch wordt aangeleverd zo goed mogelijk te scheiden. Met de invoering van het recycle-tarief wordt invulling gegeven aan de doelstelling om uiteindelijk in 2025 nog slechts 60 kg restafval per inwoner aan te bieden. Daarnaast heeft de gemeente als doel gesteld dat de kosten voor de afvalinzameling en –verwerking (en daarmee de hoogte van de afvalstoffenheffing) beheersbaar moeten blijven.

Kosten

Met de invoering van het recycle-tarief is het de gemeente Noordoostpolder gelukt om (stijging van) de afvalbeheerskosten beheersbaar te houden. Door externe factoren (indexeringen, verbrandingsbelasting en de nieuwe dienstverleningsovereenkomst met HVC) zijn de afvalbeheerskosten in totaliteit gestegen. De kostenstijgingen staan echter los van het gevoerd beleid, waarbij het bestaan van recycle-tarief juist een dempend effect heeft gehad op de kostenstijgingen, de afvalbeheerskosten waren anders hoger uitgevallen.

Milieurendement

De resultaten laten zien dat de gemeente Noordoostpolder grote stappen heeft gezet richting de beoogde doelstelling van 60 kg restafval per inwoner per jaar in 2025. De tussendoelen zijn behaald.

Service

Voortschrijdend inzicht heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de service van de gemeente:

- Hoogbouw: afsluitbare cocons voor Groente-, Fruit-, Tuinafval en etensresten (GFT-e);
- Gewijzigde frequentie voor de inzameling van GFT-e bij de laagbouw;
- Tweemaal per jaar snoeiroute voor (grof) tuinafval;
- Frequenter inzamelen van Plastic verpakkingen, Blik en Drankenkartons (PBD) bij ondergrondse containers;
- Uitbreiding capaciteit van Oud Papier en Karton (OPK) en Glas.

Op basis van deze evaluatie kan gesteld worden dat de invoering van het recycle-tarief succesvol is gebleken, de tussentijdse doelen gerealiseerd zijn en dat de gemeente goed op weg is. Wel zijn er nog aandachtspunten voor de toekomst om de prestaties goed te houden en draagvlak bij inwoners te vergroten. Aanbeveling is dan ook om het huidige beleid voort te zetten en verder te optimaliseren met flankerende maatregelen.

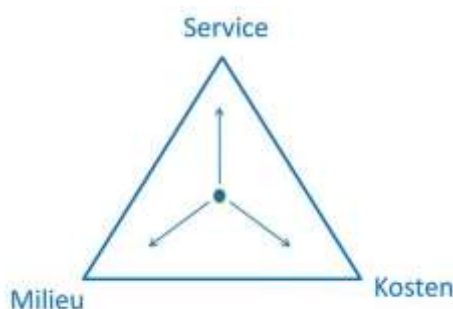

1. Inleiding

De gemeente Noordoostpolder volgt de Rijksdoelstelling voor afval en afvalscheiding, de VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof). De VANG-doelstelling was gericht op een aanbod maximaal 100 kg restafval (fijn + grof) in 2020 met een scheidingspercentage voor huishoudelijk afval van 75%. In 2025 dient verder ingezet te worden op een verdere reductie van het restafval en wordt toegewerkt naar een volledig circulaire economie. De VANG-doelstellingen zijn inmiddels herijkt, waarbij met name de kwaliteit van gescheiden ingezamelde deelstromen centraal is komen te staan.

In het coalitieakkoord 2018-2022 heeft het college beschreven dat duurzaamheid een belangrijk onderwerp is voor gemeente Noordoostpolder. Grondstofscheiding is een belangrijk onderdeel van de circulaire economie. Het doel is om in 2025 nog 60 kg restafval per inwoner over te houden. Om deze doelstelling te kunnen bereiken heeft de gemeente Noordoostpolder per 01-01-2021 het recycle-tarief ingevoerd. Inwoners van de gemeente betalen sindsdien een gedifferentieerde afvalstoffenheffing, bestaande uit een vast en een variabel gedeelte. Hierbij rekent de inwoner voor het variabele deel af naar rato van het aantal keren dat hij gedurende het kalenderjaar het restafval aanbiedt. De inzameling en bijbehorende registraties van dit systeem worden door HVC uitgevoerd. Toen dit nieuwe beleid werd vastgesteld in de gemeenteraad is toegezegd dat er na een periode van twee jaar een evaluatiemoment plaats zou vinden.

De effecten en prestaties van het recycle-tarief worden inzichtelijk gemaakt aan de hand van de zogenaamde afvaldriehoek (zie figuur 1). Wijzigingen in beleid hebben effect op de service die inwoners ervaren, de kosten (voor zowel inwoners, als gemeente) en het behaalde milieurendement. De drie elementen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en iedere genomen maatregel heeft effect op de gehele driehoek. Uiteindelijk is het doel om een pakket aan maatregelen/acties te vinden dat uitvoerbaar en haalbaar is, op basis van de effecten binnen de afvaldriehoek. In deze evaluatie worden de resultaten aan de hand van de afvaldriehoek uitgewerkt.

Figuur 1: de Afvaldriehoek

Leeswijzer

Dit rapport gaat in op de oorspronkelijke uitgangspunten en relevante autonome ontwikkelingen, zoals corona en de nieuwe dienstverleningsovereenkomst met HVC. Daarna worden de resultaten en conclusies gedeeld wat betreft de prestaties in 2020, 2021 en 2022. Tot slot wordt er een doorkijk gegeven voor de toekomst. Deze evaluatie volgt uit kwantitatief en kwalitatief onderzoek en is in afstemming met de gemeentelijke organisatie en HVC opgesteld. Zowel intern als extern zijn verschillende stakeholders geïnterviewd. In de bijlage staat een overzicht van de gebruikte documenten en geïnterviewden.

2. Kaders invoering recycle-tarief

Met de invoering van het recycle-tarief wordt invulling gegeven aan de doelstelling om uiteindelijk in 2025 nog slechts 60 kg restafval per inwoner per jaar aan te bieden. Daarnaast heeft de gemeente als doel gesteld dat de kosten voor de afvalinzameling en –verwerking (en daarmee de hoogte van de afvalstoffenheffing) beheersbaar moeten blijven. In dit hoofdstuk staat de implementatie van het recycle-tarief beschreven, inclusief de daarvoor uitgevoerde maatregelen. Ook is stilgestaan bij enkele relevante externe ontwikkelingen die in de afgelopen jaren invloed hebben gehad op het gehele afvalbeheer systeem in Noordoostpolder.

2.1 Uitgangspunten invoering recycle-tarief

Met het doel van 60 kilo per inwoner per jaar in 2025 op het vizier is de gemeente Noordoostpolder in 2021 gestart met het recycle-tarief. Hierbij zijn enkele verwachtingen geformuleerd:

- 🌱 Inwoners kunnen zelf invloed uitoefenen op het variabele onderdeel van de afvalstoffenheffing¹;
- 🌱 De dienstverlening qua inzameling bij met name de hoogbouw is verbeterd, waardoor inwoners beter en mogelijk meer grondstoffen kunnen scheiden;
- 🌱 De kwaliteit van grondstoffen in kader van hergebruik blijft goed², wat zorgt voor een maximale opbrengst. Dit sluit ook goed aan bij de herijking van de VANG-doelstellingen;
- 🌱 Er wordt een bijdrage geleverd aan een duurzaam Noordoostpolder.

Uitgewerkt aan de hand van de afvaldriehoek zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- 🌱 **Service:** het variabele tarief van de afvalstoffenheffing is door inwoners zelf te beïnvloeden. Hiervoor kunnen inwoners van de laagbouw de keuze maken om de restafvalcontainer wel of niet aan te bieden. Bewoners van hoogbouw, die gebruikmaken van een ondergrondse container, oefenen invloed uit door het aantal keren dat ze een zak restafval aanbieden bij de ondergrondse container. Alle inwoners van Noordoostpolder moeten in de gelegenheid zijn om verschillende afvalfracties aan huis te kunnen scheiden. Dit is relevant omdat de verzamelvoorzieningen voor de bewoners van de hoogbouw nog lang niet altijd overal op orde bleken te zijn. Met name op het gebied van GFT-e en PBD is en blijft er nog veel winst te behalen.
- 🌱 **Milieurendement:** de gemeente verwacht dat met het recycle-tarief in het jaar na invoering uit te komen op 110 kg³ restafval per inwoner per jaar en in 2024 op 90 kg per inwoner per jaar. De doelstelling van gemeente Noordoostpolder is gebaseerd op ervaringscijfers van andere gemeenten die al eerder een recycle-tarief invoerden, of een soortgelijke methode. Daarnaast verwacht gemeente Noordoostpolder dat er met de invoering van het recycle-tarief een lichte toename zal ontstaan van afvaldumpingen, bijplaatsingen en zwerfafval².
- 🌱 **Kosten:** de gemeente Noordoostpolder heeft in het koersdocument van 2019 - 2025 als doel gesteld om de kosten beheersbaar te houden, waarbij de afvalstoffenheffing voor de inwoners niet mocht stijgen. De invoering van het recycle-tarief bleek daarin een mogelijke oplossing te zijn.

---

¹ Inwoners die het afval goed scheiden worden beloond met lagere variabele kosten, inwoners die dat nog niet zo goed doen worden uitgedaagd om het afval beter te gaan scheiden.

² Waarbij de mate van afkeur vergelijkbaar blijft aan de jaren voorafgaand aan de invoering van het recycle-tarief.

³ Bron: Uitvoeringsplan invoering recycle-tarief afvalinzameling Noordoostpolder. 110 kg/inw/jr gebaseerd op 90 kg/inw/jr fijn huishoudelijk restafval en 20 kg/inw/jr grof huishoudelijk restafval.

2.2 Afvalstoffenheffing

Opbouw afvalstoffenheffing

In het Koersdocument bij de invoering van het recycle-tarief is de gemeente Noordoostpolder uitgegaan van de 80/20-regel voor het bepalen van de afvalstoffenheffing. 80% van de begrootte afvallasten worden verwerkt in het vastrecht, de resterende 20% is in het variabel tarief ondergebracht. Hierbij is het aandeel variabel tarief gebaseerd op een verwacht aanbod en het verwacht aantal aanbiedingen van restafval. Dit uitgangspunt is gebaseerd op het voorkomen van de zogenaamde diftar-paradox⁴. Bij de invoering van het recycle-tarief is gekozen voor een 73/27 verdeling. Binnen de tariefstelling van het recycle-tarief is eveneens aandacht besteed aan enkele compensatiemaatregelen. Onder andere voor inwoners met medisch afval en minima.

2.3 Relevante (externe) ontwikkelingen met invloed op het afval- en grondstoffenbeleid

COVID-19

In maart 2020 deed de corona pandemie haar intrede in Nederland. Een van de genomen maatregelen was dat men meer thuis moest werken. Daardoor werd in 2020 en 2021 in Nederland gemiddeld meer huishoudelijk afval ingezameld dan in 2019. Dit wordt verklaard door de verplaatsing van bedrijfsafval naar huishoudelijk afval en het gegeven dat men meer thuis liet bezorgen. Dit effect hield ook in 2022 nog gedeeltelijk aan.

Opgelopen grondstof- en transport prijzen

De prijzen van grondstoffen zijn sinds 2020/2021 zeer grillig verlopen met een trend naar boven. Mede door de oorlog in Oekraïne liepen de energieprijzen hoog op en werden grondstoffen schaars. Dit heeft gezorgd voor hogere kosten voor transport en verwerking bij energie-intensieve processen, zoals glas- en papierrecycling. Deze kosten zijn (deels) doorbelast aan de gemeente, en dienen meegenomen te worden in de afvalstoffenheffing.

Herijking dienstverleningsovereenkomst (DVO) met HVC

De samenwerking met HVC bestaat uit twee onderdelen. Het is belangrijk om deze splitsing helder te definiëren:

1. *Aandeelhouderschap*: Noordoostpolder is binnen deze kaders verplicht om de verwerking van het restafval en GFT door HVC te laten doen. Overige fracties, inzameling daarvan en eventuele andere aanvullende taken vallen niet binnen de aandeelhoudersverplichtingen.
2. *Overige dienstverlening*: Dit is met de DVO tussen de gemeente en HVC geregeld. Hierin worden alle andere taken die HVC uitvoert uitgewerkt en geprijsd. De oorspronkelijke DVO liep eind 2021 af en moest herijkt worden. De kosten zijn in de nieuwe overeenkomst fors gestegen. Het voormalige contract bleek laag geprijsd te zijn en onder invloed van stijgende kosten niet langer houdbaar⁵. De nieuwe DVO (ingang per 1-1-2022) is aangegaan voor maximaal 12 jaar (eerst 5 jaar, gevolgd met een verlenging van 5 jaar en tot slot nog maximaal 2 jaar verlenging). Het verloop en de uitvoering van de DVO wordt over 2 jaar geëvalueerd.

Belangrijk om hierbij te benoemen is het feit dat het afsluiten van de nieuwe DVO los staat van het ingevoerde recycle-tarief en dat de gemeente hoe dan ook met deze kostenstijging geconfronteerd zou zijn geraakt. Daarmee is het dan ook van belang om in de evaluatie van de financiële prestaties van het recycle-tarief een duidelijk onderscheid te maken tussen kosten die direct toe te rekenen zijn aan de invoering van het recycle-tarief en kostenstijgingen die zich autonoom ontwikkeld hebben.

---

⁴ Als het recycle-tarief een positief effect heeft op gescheiden afvalstromen en inwoners dus minder restafval aanbieden, moet het tarief nog altijd kostendekkend blijven voor de totale afvalbeheerskosten, anders gaat het systeem ten onder aan het eigen succes.

⁵ De gemeente heeft de tariefstelling laten toetsen door IPR Normag. Op basis van dat rapport is besloten de nieuwe DVO met HVC door te zetten.

3. Resultaten recycle-tarief

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het recycle-tarief in de gemeente Noordoostpolder geëvalueerd aan de hand van de prestaties op de afvaldriehoek, bestaande uit: service, milieu en kosten. In algemene zin kan gesteld worden dat de implementatie van het recycle-tarief in Noordoostpolder naar wens⁶ is verlopen. Het uitgebreide uitvoeringsplan was goed voorbereid en kon soepel geïmplementeerd worden, dit liep grotendeels volgens verwachting. Daarnaast heeft HVC middels uitgebreide on- en offline en persoonlijke communicatie voor inwoners veel extra informatie kunnen verschaffen ten aanzien van een betere afvalscheiding en nuttige tips.

3.1 Service

3.1.1 Inzamelmiddelen

Gemeente Noordoostpolder heeft, samen met HVC, inwoners in de jaren voorafgaand aan het recycle-tarief al veel mogelijkheden geboden om aan huis verschillende grondstoffen goed te scheiden. Enkele aanvullende wijzigingen in de inzamelmogelijkheden zijn doorgevoerd met de invoering van het recycle-tarief, zoals weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 1: aanpassing dienstverlening op basis van het ingevoerde recycle-tarief⁴.

Afvalstroom	Voorafgaand aan het recycle-tarief	Na invoering recycle-tarief
Fijn huishoudelijk restafval	(laagbouw) 240L minicontainer en op aanvraag 140L minicontainer Niet gechipt	(laagbouw) 240L minicontainer en op aanvraag 140L minicontainer Gechipte minicontainers (tarief per aanbieding)
	(hoogbouw) Ondergrondse container met pas voor toegang	(hoogbouw) Ondergrondse container met pas, tarief per aanbieding
GFT-e	(laagbouw) Minicontainers. 42x ledigingen per jaar	(laagbouw) Aangepaste frequentie. 36x ledigingen per jaar
	(hoogbouw) Afsluitbare cocons voor GFT-e bij hoogbouw (nog niet bij alle complexen)	(hoogbouw) Bij alle complexen afsluitbare cocons voor inzameling GFT-e met pas voor toegang
PBD	(laagbouw) Inzameling met 240L minicontainer	(laagbouw) Inzameling met 240L minicontainer
	(hoogbouw) Inzameling met zakken bij hoogbouw 1x per 4 weken	(hoogbouw) Inzameling zakken bij hoogbouw bij ondergrondse container 1x 2 weken
OPK	(laagbouw) Inzameling met 240L minicontainer	(laagbouw) Inzameling met 240L minicontainer
	(hoogbouw) Gedeeltelijk gefaciliteerd met ondergrondse containers	(hoogbouw) Bijplaatsen 25 ondergrondse papier containers bij grotere hoogbouw complexen
Glas	Onder- en bovengrondse glascontainers	Extra ondergrondse glas containers met het oog op grotere capaciteit en betere spreiding

⁶ Het betreft hier de ervaringen van de gemeentelijke organisatie en HVC.

Tuinafval	Aan te bieden op de milieustraat	Aan te bieden op de milieustraat Voor de inzameling van (grof) tuinafval wordt 2x per jaar een aparte snoeiroute gereden
Textiel	Geen maatregel per 2020 ingevoerd. Inzameling met bovengrondse containers	Meer textiel afval campagnes (vanaf 2021) Inzameling met bovengrondse containers
Luiers	Luiers aangeboden bij GFT-e	Sinds 2022 gratis ingezameld op de milieustraat en sinds september 2022 op 15 locaties bovengrondse verzamelcontainers met toegangscontrole waar bewoners met aparte luierpas (op aanvraag verstrekt) gratis babyluiers op kunnen afgeven.

Enkele van de hierboven benoemde inzamelmiddelen verdienen nog wat meer toelichting.

Fijn huishoudelijk restafval met gechipte minicontainer (bak aan huis)

Bij het leveren van een nieuwe minicontainer voor restafval gaat de gemeente Noordoostpolder standaard uit van een 240 liter exemplaar. Huishoudens kunnen op het moment van aanvragen van een nieuwe container ook kiezen voor een 140 liter container. Het variabele tarief van een 140 liter container ligt lager dan het tarief voor een 240 liter container. Op die manier kunnen inwoners ook hierin een bewuste keuze maken. De containers zijn voorzien van een chip, gekoppeld aan het adres, op basis daarvan wordt uiteindelijk het aantal aanbiedingen geregistreerd.

Afsluitbare cocons voor GFT-e⁷ bij hoogbouw

Gemeente Noordoostpolder heeft de containers⁸ voor GFT-e bij hoogbouw aangepast en op verschillende locaties uitgebreid. Door een verkleinde opening is het niet meer mogelijk om in de GFT-e-containers grotere huisvuilzakken te stoppen. Daarnaast zijn ze alleen toegankelijk voor de bewoners van de hoogbouwlocatie met een toegangspas. Deze maatregelen voorkomen voor een groot deel vervuiling van de GFT-e-stroom, ook door inwoners buiten de hoogbouwlocatie.

Naast de hierboven beschreven aanpassingen in de inzameling/inzamelmiddelen zijn ook enkele flankerende maatregelen uitgerold. Het betreft hierbij onder andere een nulmeting van het zwerfafval, met het oog op de monitoring van de aangetroffen hoeveelheid zwerfafval na invoering van het recycle tarief.

3.1.2 Ervaringen service onder inwoners

In 2019, 2020 en 2022 is er een klantentevredenheidsonderzoek gehouden om zo de ervaringen van inwoners omtrent het nieuwe afvalbeleid te achterhalen en tevens de acties omtrent het afval scheiden te evalueren. De belangrijkste resultaten waren als volgt:

- Het rapportcijfer van de afvalinzameling in de gemeente is afgelopen jaren iets gedaald. Van een 7,3 in 2019, een 7 in 2020 tot een 6,7 in 2022. In enkele andere HVC gemeenten is het cijfer wel gestegen, in de drie andere gemeenten⁹ waar het recycle-tarief ingevoerd is daalt dit cijfer ook.

⁷ De –e bij GFT-e staat voor etensresten. De gehele fractie omvat daarmee: Groente-, Fruit, Tuinafval en Etensresten

⁸ Dit betreft metalen behuizingen met daarin een minicontainer. Deze voorzieningen zijn afgesloten met een pascontrolesysteem.

⁹ Het gaat hier namelijk om de volgende recycle-tarief HVC-gemeenten: Hollands Kroon (recycle-tarief ingevoerd op 1-1-2022), Wormerland (recycle-tarief ingevoerd op 1-1-2022) en Medemblik (recycle-tarief ingevoerd op 1-1-2022)

- ✚ Het rapportcijfer van de dienstverlening in de gemeente is afgelopen jaren ook licht gedaald. Van een 7,6 in 2019, een 7,3 in 2020 tot een 7 in 2022. In enkele andere HVC-gemeente is het cijfer wel gestegen, in de drie andere gemeenten waar het recycle-tarief ingevoerd is daalt dit cijfer ook. Ten opzichte van alle 4 HVC gemeenten¹⁰ waar het recycle-tarief is ingevoerd scoort Noordoostpolder gemiddeld.
- ✚ Wat betreft de invoering van het recycle-tarief in Noordoostpolder: 29% is (zeer) tevreden, 26% is neutraal en 42% is (zeer) ontevreden. Dit heeft vooral te maken met het feit dat inwoners het gevoel hebben niet goedkoper uit te zijn.
- ✚ Voorafgaand aan de invoering van het recycle-tarief (2020) waren inwoners in Noordoostpolder juist overwegend (zeer) positief (45%) t.o.v. de 29% in 2022.

Uit ervaringen bij andere gemeenten en meerdere studies blijkt dat je na een gevraagde gedragsverandering altijd een terugval ziet in de tevredenheid. De resultaten in Noordoostpolder zijn hierop geen uitzondering en blijken zelfs iets positiever dan de bevindingen in andere gemeenten waar een vorm van tariefdifferentiatie is doorgevoerd. Verder dient opgemerkt te worden dat de uitkomsten naar alle waarschijnlijkheid gunstiger uitgevallen waren als er geen sprake was geweest van gestegen kosten onder invloed van de nieuwe DVO.

Communicatie met inwoners

De gemeente en HVC voeren jaarlijkse meerdere campagnes uit waarbinnen de kwaliteit van de verschillende grondstofstromen en de verbetering daarin centraal staat. HVC past hierbij een wijkgerichte aanpak toe waarbij inwoners op een positieve manier (met de inzet van afvalcoaches) gewezen worden op de mogelijkheden van afvalpreventie en het verbeteren van afvalscheiding. Daarnaast worden inwoners geïnformeerd via de afvalapp van HVC, waar ze inzicht hebben in het aantal aanbiedingen, praktische scheidingstips en andere nuttige informatie. Ook wordt met regelmaat via andere kanalen gecommuniceerd vanuit zowel HVC als de gemeente. Een inzicht in de communicatieve uitingen is opgenomen in bijlage 2.

Bezwaren en inwonersvragen

Sinds de invoering van het recycle-tarief zijn er door inwoners vragen en bezwaren ingediend, in veel gevallen direct na ontvangst van de belastingaanslag voor het variabele gedeelte van de afvalstoffenheffing. In 2021 resulteerde dat in 159 ontvangen bezwaren en daarnaast met regelmaat telefoontjes met betrekking tot het variabele tarief. Na onderzoek bleek het bezwaar in 7 gevallen gegrond te zijn, waarna de aanslag aangepast is. In 2022 is het aantal meldingen en bezwaren teruggelopen en werden er uiteindelijk 80 bezwaren ontvangen, hiervan bleken er 5 gegrond te zijn. De belangrijkste bevindingen rondom de ingekomen bezwaren zijn:

- ✚ Begin 2021 bleken er onder inwoners nog veel onduidelijkheden te zijn wat betreft de hoogte van het tarief en het aantal ledigingen dat zij gingen betalen.
- ✚ In de afgelopen jaren bleek extra inzet van personeel ten aanzien van belastingen noodzakelijk. Dit kwam door de nieuwe wijze van de belastingaanslag (onder invloed van het recycle-tarief), de extra vragen/bezwaren (volgend uit de invoering van het recycle-tarief) en de invoering van het nieuw belastingpakket van de gemeente. In het eerste jaar is hierdoor in plaats van de geraamde 0,1 fte, naar schatting 0,6 fte aan personele inzet nodig geweest.

---

¹⁰ Gemeente Hollands Kroon, Wormerland, Noordoostpolder en Medemblik.

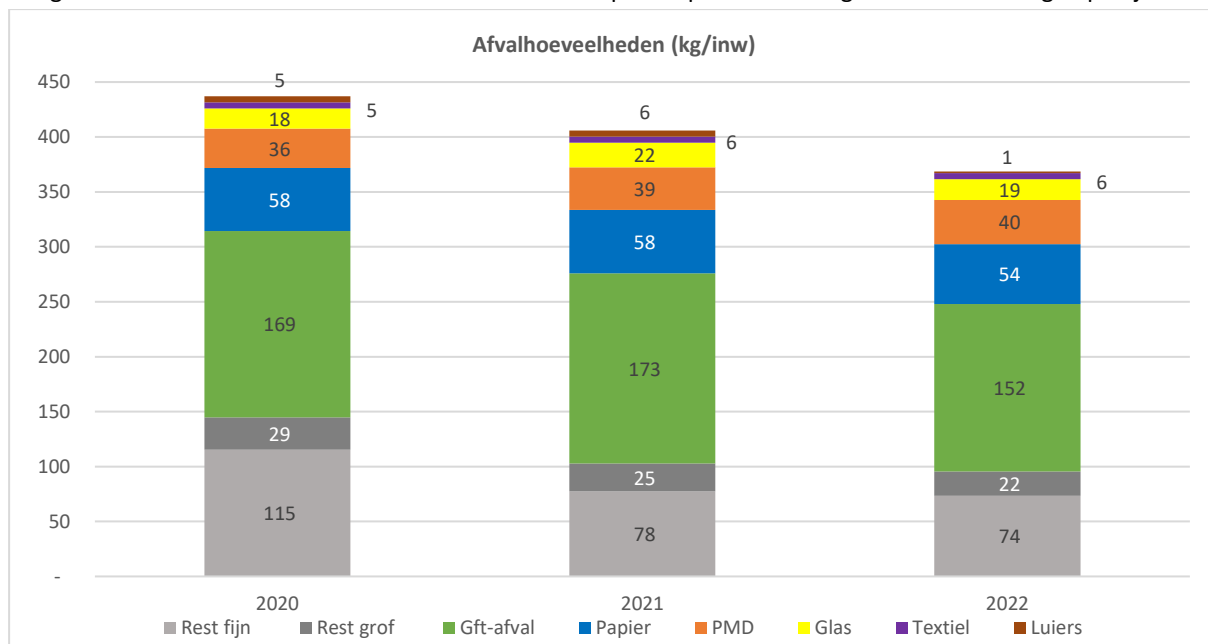
- Communicatie met inwoners is toegenomen vanuit de afdeling belastingen vergeleken met de situatie voor de invoering van het recycle-tarief. Inwoners blijken in sommige gevallen twijfels te hebben bij het aantal in rekening gebrachte ledigingen.
- In het voorjaar 2022 werd het voor inwoners mogelijk om in de nieuwe versie van de HVC app het aantal ledigingen in te zien en daarmee zichzelf doelen te stellen en de voortgang daarop bij te houden. Hiervoor moesten inwoners een account aanmaken in de app. Vanwege privacyregelgeving toont de app alleen de aanbiedingen sinds het aanmaken van de account. Dit kon afwijken van het (werkelijke) aantal aanbiedingen van inwoners en riep enkele vragen op.
- Inwoners stelden verder met name vragen als het gaat om de verhoging van het variabele tarief tussen het eerste en het tweede jaar van het recycle-tarief. Men heeft enerzijds het gevoel goed bezig te zijn, maar wordt anderzijds geconfronteerd met extra kosten.
- Tenslotte worden er ook vragen gesteld ten aanzien van de gehanteerde compensatiemaatregelen binnen het recycle-tarief. Met name inwoners met een groter aanbod restafval, door medisch- en incontinentiemateriaal hebben vragen over de hoogte van de geboden compensatie van € 35 per jaar.

3.2 Milieurendement

De invoering van het recycle-tarief diende een sterk effect te hebben op het milieurendement in de gemeente. De hoeveelheid restafval moest flink dalen en het aandeel gescheiden grondstoffen zou toe moeten nemen. De daadwerkelijke milieuprestaties van 2020, 2021 en 2022 worden in dit hoofdstuk inzichtelijk gemaakt. Daarnaast wordt er ook een vergelijking gemaakt met andere gemeenten uit dezelfde stedelijkheidsklasse.

3.2.1 Inzamelresultaten

In figuur 2 worden de inzamelresultaten van Noordoostpolder per fractie vergeleken voor de afgelopen jaren.

Figuur 2: Resultaten van Noordoostpolder in 2022 in vergelijking met 2020 en 2021.

Ten aanzien van het figuur hierboven zijn enkele relevante conclusies te trekken:

- Restafval aan huis.** Het aanbod fijn huishoudelijk restafval is in 2022 aanzienlijk afgenomen vergeleken met 2020. Er wordt in vergelijking 41 kg/inw/jr minder restafval aan huis aangeboden.

- ♻️ **Restafval op de milieustraat:** - 7 kg/inw/jr tussen 2020 en 2022.
- ♻️ **Restafval totaal:** -49 kg/inw/jr tussen 2020 en 2022. Doelstelling (110 kg/inw/jr) wordt behaald.
- ♻️ **GFT-e:** -16 kg/inw tussen 2020 en 2022. Hierbij is het belangrijk om op te merken dat men in de periode voor 1 januari 2022 luiers aan kon bieden bij het GFT-e afval. Per 1 januari 2022 is dit niet meer toegestaan. Daarnaast wordt de totale afname van het GFT-e aanbod ook veroorzaakt door het neerslagtekort gedurende de zomer, waarmee (ook landelijk gezien) minder GFT-e is vrijgekomen.
- ♻️ **Plastic, Metalen en Drankenkartons (PBD):** +4 kg/inw/jr tussen 2020 en 2022.
- ♻️ **Oud Papier en Karton (OPK):** - 4 kg/inw/jr tussen 2020 en 2022. Dit is in lijn met de landelijke trend van afnemend papieraanbod, onder invloed van de alsmaar verdergaande digitalisering.
- ♻️ **Glas:** + 1 kg/inw tussen 2020 en 2022.
- ♻️ **Luiers.** Per 1 Januari 2022 wordt het luierafval niet meer apart ingezameld in combinatie met het GFT-e. Inwoners kunnen als proef op 15 locaties in de gemeente en op de milieustraat luiermateriaal aanbieden in daarvoor bestemde containers. Omdat de luiercontainers pas in september 2022 in gebruik genomen konden worden, is het aandeel nog relatief beperkt. Dit is ook terug te zien in cijfers voor het gescheiden ingezamelde luierafval (1,5 kg/inw/jr).

In tabel 2 wordt het totaaloverzicht weergegeven van het aandeel gescheiden (grondstoffen) en ongescheiden (restafval) aanbod in Noordoostpolder.

Tabel 2: ingezamelde hoeveelheid restafval en gescheiden afvalstromen in gemeente Noordoostpolder (in kg/inw/jr).

Afvalstroom (kg/inw/j)	2020	2021	2022	Mutatie*	VANG-doelstelling 2020
Ongescheiden restafval (fijn)	115	78	74	- 41	
Ongescheiden restafval (grof)	29	25	22	- 7	
Totaal restafval (ongescheiden)	145	103	96	- 49	100
Gft-afval	169	173	153	- 16	
OPK (papier en karton)	58	58	54	- 4	
PBD (verpakkingen)	36	39	40	+ 4	
Glas	18	22	19	+ 1	
Textiel	5	6	6	+ 1	
Luiers	5	6	2	- 5	
Grof afval gescheiden	198	198	203	+5	
Totaal gescheiden afval (A)	490	501	477	-13	
Totaal afval (B)	635	604	572	-63	
Mate van afvalscheiding (A/B)	77%	83%	83%	+6	75%

*de mutatie is vastgesteld ter vergelijking van de afvalcijfers van 2022 en 2020 (voor de invoering van het recycle-tarief)

Zoals blijkt uit tabel 2 is er sprake van een positieve verandering in 2022 in de mate van afvalscheiding ten opzichte van 2020. De belangrijkste bevindingen in relatie tot de doelstellingen:

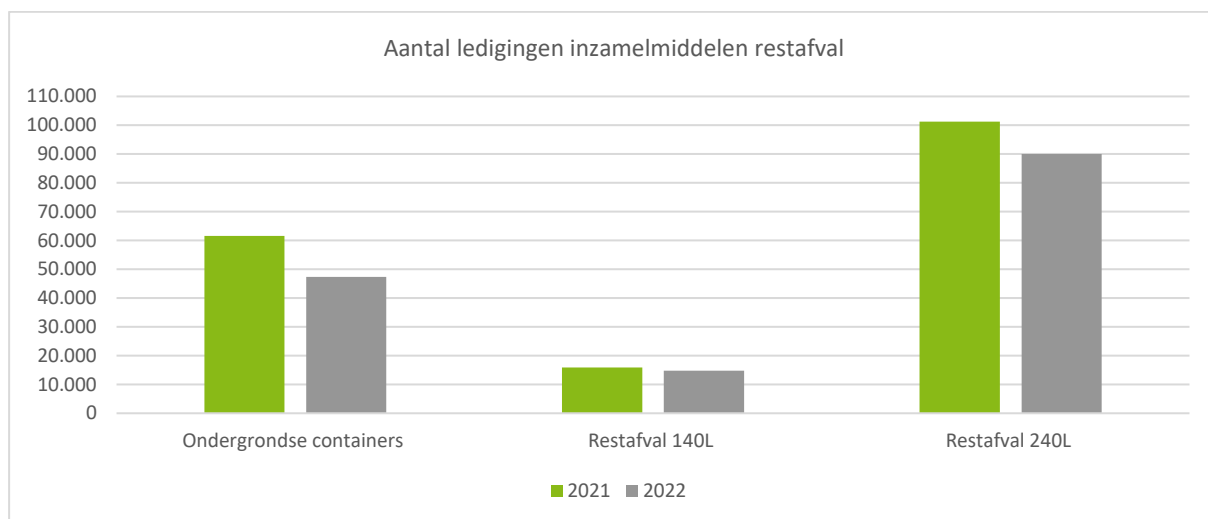
- ♻️ De gemiddelde inwoner van gemeente Noordoostpolder is beter gaan scheiden na het invoeren van het recycle-tarief. De mate van afvalscheiding is toegenomen van 77% (in 2020) tot 83% (in 2021 en 2022). Doelstelling is behaald.

- ♻️ Sinds de invoering van recycle-tarief is de hoeveelheid restafval met 49 kg/inw/jr afgenomen. Dit laat zien dat met de invoering van de recycle-tarief een positieve bijdrage heeft geleverd aan het scheidingsgedrag van bewoners.

Aantal aanbiedingen restafval, aan huis (in bijlage 3 zijn de aanbodoverzichten opgenomen)

De afname van het restafval is ook duidelijk terug te zien in de ledigingen van minicontainers voor restafval. Waar het aanbodpercentage voorafgaand aan de invoering van het recycle-tarief tussen de 90% en 95% lag, is dit in 2022 teruggelopen tot een aanbod van rond de 45%. Het aantal ledigen neemt daarmee jaarlijks af.

Figuur 3: Aantal ledigingen restafval

3.2.2 Aandachtspunten; bijplaatsingen dumpingen en afkeur

Bijplaatsingen en dumpingen

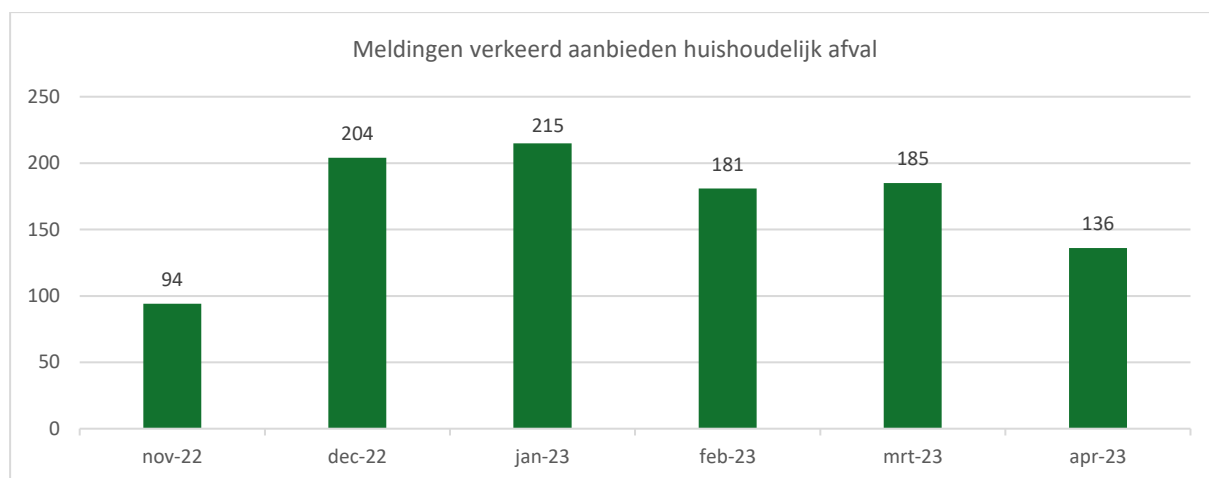
Voorafgaand aan de invoering van het recycle-tarief werd de angst voor neveneffecten nadrukkelijk benoemd. Om deze neveneffecten te voorkomen/verminderen heeft de gemeente gedurende de afgelopen jaren enkele acties en maatregelen actief uitgerold:

- ♻️ De inzet en aanwezigheid van buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's), bekostigd binnen de afvalstoffenbegroting, zichtbaar maken in de wijk.
- ♻️ Het aanpassen van containers voor GFT-e bij hoogbouw, zodat ze alleen te gebruiken zijn door bewoners van die hoogbouwlocatie met de milieupas.
- ♻️ Er zijn meer GFT-e containers bijgeplaatst. Hierbij is gekozen voor cocons met een kleinere inwerpopening, zodat er geen zakken met huishoudelijk afval in kunnen.
- ♻️ Het uitvoeren van nulmeting voor zwerfafval in 2020 en 2021 om te kijken of de hoeveelheid zwerfafval is toe- of afgenomen.
- ♻️ Monitoring en evaluatie om de effecten van de invoering van het recycle-tarief goed bij te houden.

Gedurende 2022 is de capaciteit van handhaving op orde gebracht en is ook de registratie en monitoring goed ingericht. Voor de periode november 2022 tot april 2023 zijn de hoeveelheden geregistreerd. Helaas zijn dit alle beschikbare gegevens en kan op basis hiervan geen goede vergelijking gemaakt worden met de situatie voor

invoering van het recycle-tarief. Op basis van de beschikbare informatie¹¹ ontstaat het volgende beeld (zie onderstaand figuur).

Figuur 4: overzicht aantal meldingen voor het verkeerd aanbieden huishoudelijk afval sinds nov-2022 tot en met apr-2023

Uit ervaringen van handhaving en de wijkteams, en de gesprekken die zij voeren met inwoners, blijkt in het eerste jaar van het recycle-tarief geen sprake te zijn van een grotere overlast. Men had de gelegenheid om te wennen aan het nieuwe systeem. Sinds de gegevens bijgehouden worden blijken bijplaatsingen in de praktijk veelal op te treden op en rondom inzamellocaties bij hoogbouwaansluitingen. Het beeld¹² direct na invoering en het beeld nu lijken te verschillen. Inwoners hebben naast een algemene kostenstijging (inflatie, indexeringen, etc.) te maken gekregen met een hoger variabel tarief. Ook buiten het domein afval zijn inwoners geconfronteerd met flinke kostenstijgingen, wat mede heeft geleid tot een toename van verkeerd aanbieden van huishoudelijk afval in het tweede jaar van het recycle-tarief. De afdelingen handhaving, wijkteams en beleid werken nauw samen met de inzamelaar HVC om het ontstaan van dumpingen en bijplaatsingen tegen te gaan.

Kwaliteit grondstoffenstromen

De afgelopen jaren is ingezet op een afvalscheiding met daarbij zo zuiver mogelijke grondstoffen, zonder afkeur¹³. Hierbij wordt met name gekeken naar de grondstoffen PBD en textiel, waar landelijk gezien de meeste vervuiling waargenomen wordt. Met name in 2020 blijkt sprake te zijn geweest van de nodige vervuiling in de PBD fractie (circa 20% afkeur). Dat neemt in 2021 en 2022 structureel af, dit onder andere door meer controles hierop door HVC en handhaving. Inmiddels wordt minder dan 5% van het aangeboden PBD afgekeurd. Het textiel in de gemeente werd in 2022 zo'n 8% afgekeurd, ten opzichte van circa 14% in 2021. Belangrijk om hierbij op te merken dat met name textiel en PBD in toenemende mate strengere kwaliteitseisen krijgen vanuit verwerkers.

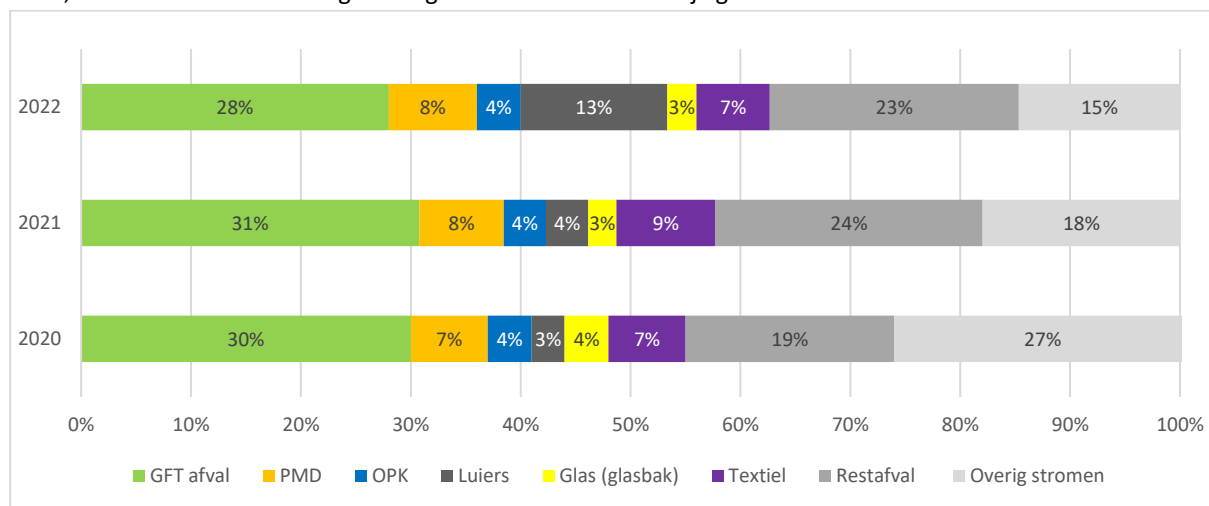
¹¹ Gedurende de invoering van het recycle-tarief bleek de registratie van bijplaatsingen en dumpingen niet goed op orde, dus is het lastig om een zuivere cijfermatige vergelijking te maken. Sinds 2021 is er sprake geweest van een meer integrale aanpak vanuit handhaving, er is meer inzet gepleegd en er wordt gewerkt met een nieuw systeem om meldingen te registreren. Ook is actievere houding gevraagd van inwoners (men wordt actief verzocht om te melden).

¹² Op basis van de ervaringen van BOA's, handhaving en de wijkteams van de gemeente.

¹³ Grondstoffen die afgekeurd worden door de aanwezigheid van te veel stoffen, worden veelal als restafval verbrand en dragen daarmee niet bij aan het behalen van de doelstellingen.

3.2.3 Mate van afvalscheiding en sorteeraanlyse restafval

Naast de absolute ingezamelde tonnages is het goed om stil te staan bij de mate van afvalscheiding per fractie. Hiervoor is gekeken naar de ingezamelde hoeveelheden per fractie en de sorteeraanlyse van het restafval van 2020, 2021 en 2022. In het volgende figuur wordt dat inzichtelijk gemaakt¹⁴.

Figuur 5: Sorteeraanlyses restafval (samenstelling in kilo's), gemeente Noordoostpolder 2020, 2021 en 2022¹⁵

Op basis van de bovenstaande gegevens kan per fractie in beeld gebracht worden wat de mate van afvalscheiding is (tabel 3). Dit geeft aan in welke mate de fractie als geheel goed gescheiden wordt. Dit bestaat uit de totale hoeveelheden die gescheiden zijn ingezameld ten opzichte van het totaal (gescheiden + aandeel in het restafval).

Tabel 3: Mate van afvalscheiding per afvalfractie binnen gemeente Noordoostpolder (2020, 2021 en 2021)

Mate van afvalscheiding per afvalfractie	2020	2021	2022
Groente- fruit en tuinafval (GFT)	83%	88%	88%
Papier en karton (OPK)	93%	95%	95%
Glas	82%	92%	90%
Textiel	41%	45%	44%
Plastic metalen en drankenkartons (PBD)	82%	87%	87%
Mate van afvalscheiding totaal	77%	83%	83%

Uit de bovenstaande tabel valt op te maken dat:

- GFT-e afval op dit moment voor 88% gescheiden wordt aangeboden. Ten opzichte van andere vergelijkbare gemeenten in Nederland (o.b.v. de benchmark) doet Noordoostpolder het daarmee goed.
- OPK en glas voor 95%/90% gescheiden wordt. Hiermee scoort gemeente Noordoostpolder goed, ook ten opzichte van andere vergelijkbare gemeenten in Nederland. Hierin is nog weinig verbetering mogelijk.
- De scheiding van het textiel verbeterd kan worden. Met de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor textiel (ingevoerd per januari 2023) is het ook nog onduidelijk hoe de textielinzameling er de komende jaren zal uitpakken.

¹⁴ Belangrijk om op te merken is dat een sorteeraanlyse van het restafval altijd een totaal van 100% betreft. Waar het aandeel van de ene fractie in het restafval af kan nemen, zal dat betekenen dat een andere fractie in aandeel toeneemt. Het betreft hier altijd een relatief aandeel en geen absolute kilo's. Idealiter ontwikkeld de sorteeraanlyse zich door de tijd zo dat de goed te scheiden grondstoffen in aandeel afnemen en dat het overig (restafval) alsmaar toeneemt.

¹⁵ Bij een sorteeraanlyse is altijd sprake van een momentopname. De uitkomsten geven daarmee richting, maar zijn geen geheel betrouwbare of representatieve weergave van de werkelijkheid.

jaren uit zal gaan zien en welke rol de gemeente hierin nog zal gaan spelen. De prestaties wat betreft de ingezamelde hoeveelheden textiel zijn iets minder dan andere vergelijkbare gemeenten waar veelal zo tussen de 45% en 55% gescheiden textiel wordt ingezameld.

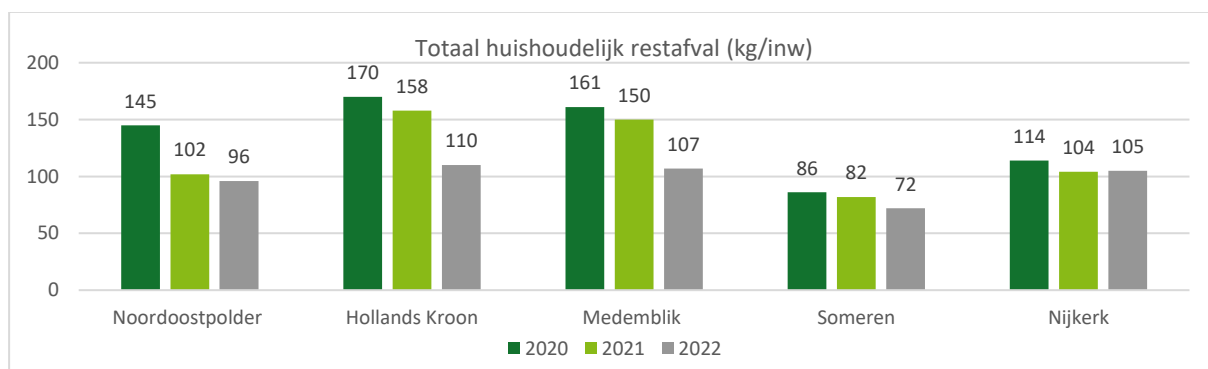
- In totaal ca. 83% van het totale afvalaanbod door een huishouden gescheiden wordt aangeleverd. Daarmee wordt de VANG-doelstelling (75% in 2020) op het gebied van afvalscheiding gehaald en is de gemeente goed op weg naar de recycle-tarief doelstellingen voor 2025.

Vermeden CO₂-uitstoot bij minder verbranding¹⁶

Doordat er minder restafval verbrand wordt en daarmee ook minder deelstromen (zoals PBD) onnodig in de verbrandingsinstallaties terecht komen, levert de gemeente Noordoostpolder ook ten aanzien van de CO₂-uitstoot een mooi resultaat. Per kilo restafval wordt zo'n 1,4 kg uitstoot van CO₂ vermeden en iedere ton PBD die niet verbrand wordt levert een directe reductie van 1,1 kg CO₂ op¹⁷. Voor Noordoostpolder houdt dat in dat er in 2022 ten opzichte van 2020 jaarlijks ruim 2.400 ton CO₂ vermeden wordt. Dat is vergelijkbaar met de hoeveelheid opgenomen CO₂ door 96.000 bomen, per jaar of bijna 4.600 keer retour naar Barcelona met het vliegtuig.

3.2.4 Vergelijking met andere gemeenten

Naast de prestaties van de gemeente Noordoostpolder is het van belang om ook de vergelijking met andere gemeenten te maken. Op dit moment zijn er binnen HVC verband enkele andere gemeenten die gebruik maken van het recycle-tarief. Dat zijn gemeenten: Hollands Kroon, Medemblik, Wormerland¹⁸, Velsen en Zwijndrecht¹⁹. Wormerland is daarin een minder vergelijkbare gemeente voor Noordoostpolder (stedelijkheidsklasse D) en Velsen en Zwijndrecht hebben pas net het recycle-tarief ingevoerd. Om een goede vergelijking van de prestaties van Noordoostpolder te maken wordt daarom vooral gekeken naar Hollands Kroon en Medemblik. Daarnaast is de vergelijking gemaakt met twee gemeenten die ook gebruik maken van een recycle tarief, maar niet verbonden zijn aan HVC, Someren²⁰ en Nijkerk. In het onderstaand figuur worden de milieuprestaties van deze gemeenten met een soortgelijk systeem met elkaar vergeleken voor de jaren 2020, 2021 en 2022.

Figuur 6: het totaal huishoudelijk restafval van Noordoostpolder t.o.v. vergelijkbare gemeenten met het recycle-tarief en stedelijkheidsklasse voor het jaar 2020, 2021 en 2022.

¹⁶ Dit betreft een indicatie van de vermeden verbranding van het restafval. Hierin is het aandeel transport niet meegenomen en wordt gewerkt met bandbreedtes.

¹⁷ Bron: Onderzoek rapportage CE Delft. Circulaire economie: een belangrijk instrument voor CO₂-reductie.

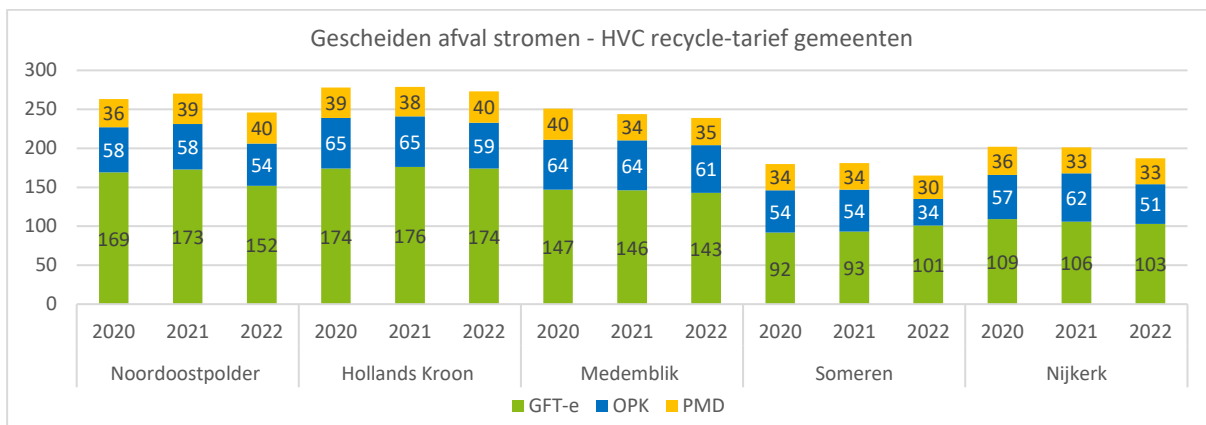
¹⁸ In de gemeenten Hollands kroon, Medemblik en Wormerland is het recycle-tarief ingevoerd per 1 januari 2022. De resultaten die worden weergegeven bevatten daarmee voor 2020 en 2021 prestaties voorafgaand aan de invoering van het recycle-tarief.

¹⁹ Gemeente Velsen en Zwijndrecht hebben het recycle-tarief per 1 januari 2023 pas ingevoerd. De resultaten daarvan zijn niet meegenomen in deze rapportage.

²⁰ Gemeente Someren heeft al lange tijd een vorm van tariefdifferentiatie en kan gezien worden als het groeimodel voor gemeente Noordoostpolder.

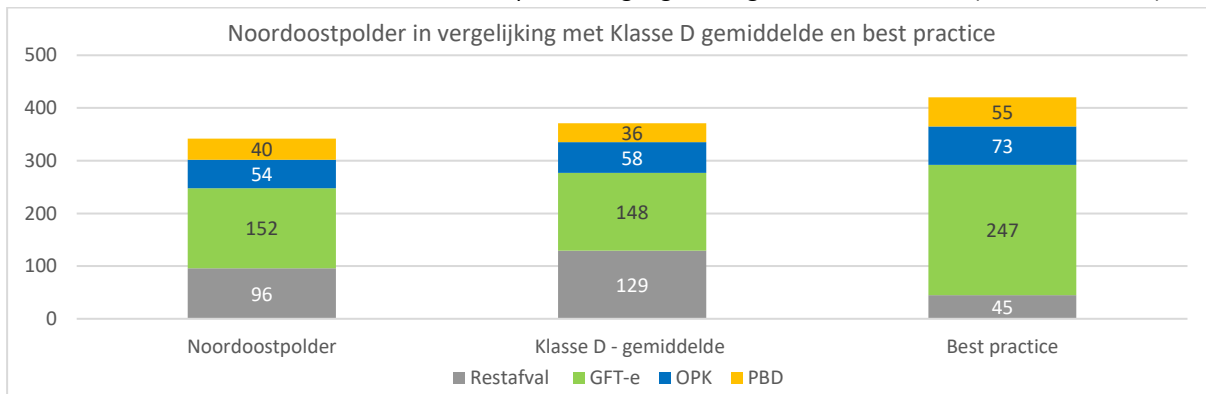

Figuur 7: De gescheiden afvalstromen (GFT-e, OPK en PBD) t.o.v. vergelijkbare gemeenten met het recycle-tarief en stedelijkheidsklasse.

Zoals uit de bovenstaande figuren blijkt is er in alle gemeenten sprake van een sterke daling van het totaal hoeveelheid huishoudelijk restafval na invoering van het recycle-tarief ten opzichte van het jaar voorafgaand aan de invoering. De belangrijkste bevindingen:

- De cijfers voor de gemeenten Hollands Kroon en Medemblik laten een daling van respectievelijk 40% en 41% zien voor het totaal aangeboden restafval. De cijfers voor de gemeente Noordoostpolder laten een daling ca. 30% (2021) en 34% (2022) zien voor het totaal aangeboden restafval. Hierin dient opgemerkt te worden dat het totale aanbod restafval in Noordoostpolder al lager lag dan in de andere gemeenten.
- Gemeente Noordoostpolder scoort in vergelijking met de andere HVC-gemeenten zeer goed op het gebied van het aantal kilo restafval per inwoners per jaar, waarbij het restafval inmiddels is afgenomen tot onder de VANG-doelstelling van 100 kg restafval/inwoner/jr. Gemeente Noordoostpolder handhaaft zich hierbij goed tussen andere gemeenten, die al langere tijd gebruik maken van een vorm van tariefdifferentiatie (Nijkerk en Someren).
- Ook ten aanzien van de grondstoffen handhaaft gemeente Noordoostpolder zich goed in vergelijking met de andere gemeenten.

Tenslotte worden de resultaten van Noordoostpolder nog afgezet tegen de benchmark²¹ (zie onderstaand).

Figuur 8: Vergelijking inzamelcijfers GFT, OPK en PBD. Noordoostpolder vs. klasse D gemeenten en klasse D best-practice gemeenten

²¹ Benchmark huishoudelijk afval Rijkswaterstaat / NVRD: hierin vergelijken gemeenten en publieke organisaties hun aanpak en prestaties op het gebied van afval- en grondstoffenbeheer. Hierin wordt een vergelijking gemaakt van met zogenaamde Klasse D gemeenten (vergelijkbaar in stedelijkheid, en best-practice gemeenten (best presterende gemeenten). Deze vergelijking omvat alle gemeenten in Nederland.

Uit het figuur op de vorige pagina kan geconcludeerd worden dat de gemeente Noordoostpolder op nationaal niveau erg goed presteert t.o.v. andere gemeenten in dezelfde stedelijkheidsklasse.

3.3 Kosten

De gemeente Noordoostpolder heeft in het koersdocument van 2019-2025 als doel gesteld om de kosten beheersbaar te houden, waarbij de afvalstoffenheffing voor de inwoners niet mocht stijgen. Mede met het oog hierop is uiteindelijk gekozen voor de invoering van het recycle-tarief. Om het recycle-tarief mogelijk te maken zijn enkele investeringen gedaan. De invoering van het recycle-tarief zou daarnaast een besparing op moeten leveren wat betreft de structurele lasten van de gemeente ten aanzien van de verbranding van het restafval en extra inkomsten genereren op teruggewonnen grondstoffen.

3.3.1 Afvalbeheerskosten en autonome ontwikkelingen

De afgelopen jaren is gebleken dat de kosten voor afval beheer op landelijk niveau stijgen. Dit kent meerdere autonome oorzaken. Ten eerste heeft de overheid sinds 2017 een verbrandingsbelasting ingevoerd als middel ter bevordering van duurzaamheid. Hierbij betaalt de gemeente een tarief per ton restafval dat wordt verbrand. De afgelopen jaren is dit tarief aanzienlijk gestegen en naar verwachting zal deze stijgende trend zich in de komende jaren voortzetten waarbij vanaf 2025 een extra CO₂-heffing wordt ingevoerd.

Verbrandingsbelasting en CO₂-heffing vanuit de Rijksoverheid

Over iedere ton restafval die verbrand moet worden wordt een belasting geheven. Dit tarief bedroeg € 32,63 per ton in 2020, € 33,15 per ton in 2021 en € 33,58 per ton in 2022. Vanaf 1 januari 2023 werd het tarief verhoogd naar € 35,70 per ton. De verwachting is dat dit in de komende jaren verder zal oplopen. Verder is er in het nationale klimaatakkoord vastgesteld dat de industrie de jaarlijkse CO₂-uitstoot in 2030 moet verminderen met 14,3 Mton CO₂. Om deze doelstelling te behalen heeft de overheid een CO₂-heffing ingesteld. Ook de installaties van HVC vallen onder deze nieuwe heffing; vanaf 2021 moet HVC jaarlijks rapporteren hoeveel ton CO₂ ze uitstoten met hun (rest) afval- en bio-energiecentrales, namelijk hoe meer restafval er verbrand wordt, hoe hoger de CO₂-heffing. Per 1 januari 2025²² wordt hiervoor ook een heffing doorgevoerd op iedere ton restafval die nog verbrand wordt. Met huidige tonnages resulteert een toename van de belastingen van €1,- per ton in een additionele kostenpost van circa € 6.500,-. Met een lagere hoeveelheid restafval is er sprake van een minder grote kwetsbaarheid op dit vlak.

Opbrengsten grondstoffen

Daarnaast zijn de inkomsten uit grondstoffen zoals metaal, papier en plastic sterk onderhevig aan fluctuaties als gevolg van diverse geopolitieke ontwikkelingen, milieubeleid en vraag en aanbod. Zoals eerder in het rapport al benoemd dient dit in de afvalstoffenheffing versleuteld te worden. Het is belangrijk dat er meer regie wordt uitgeoefend op zuivere afvalstromen en het verminderen van afvalstromen in de vorm van preventie. Goede bronscheiding en afvalbewustwording zijn daarbij een voorwaarde.

---

²² De exacte hoogte van deze heffing is nog niet bekend, maar deze zal vermoedelijk direct financiële impact hebben voor gemeenten, en daarmee inwoners.

Dienstverleningsovereenkomst (DVO) HVC

Mede door de hierboven beschreven ontwikkelingen stijgen ook de tarieven van HVC voor de gemeente Noordoostpolder. De voormalige DVO liep af per 2022 en kende relatief lage tarieven die ook enkele jaren niet geïndexeerd waren. De DVO vanaf 2022²³ resulteerde in een kostenstijging van circa € 1 miljoen per jaar (excl. Btw). Een kostenstijging die in de afvalstoffenheffing voor inwoners versleuteld moest worden. Dit resulteert in een stijging van de afvalstoffenheffing van circa € 53,- per huishouden.

Om de kosten voor inwoners niet in één keer extreem te hoeven verhogen is de volgende afspraak gemaakt. HVC verleent de gemeente Noordoostpolder een ingroeieregeling. HVC zal hierbij in 3 stappen doorgroeien naar het daadwerkelijke DVO-tarief voor de gemeente. In 2022, met de ingang nieuwe DVO, ontving de gemeente een ingroei-korting van € 416.000,-. Voor 2023 wordt nogmaals een korting gegeven, ditmaal van € 208.000,-. Dit resulteert in een regeling van circa € 10,45 per huishouden. Per 2024 betaalt de gemeente vervolgens het gehele nieuwe DVO-tarief.

3.3.2 Uitgangspunten invoering recycle-tarief

In het uitvoeringsplan, voorafgaand aan de invoering van het recycle-tarief, is de afvalbegroting van 2020 t/m 2024 berekend op basis van de gegevens en kennis van dat moment. Onder invloed van een groot aantal externe en autonome factoren blijken de kosten in werkelijkheid hoger uit te vallen. Met name de invloed van de nieuwe DVO van HVC (met daarin een kostenstijging van circa € 1 miljoen), indexaties en stijgende belastingen hebben ertoe geleid dat de kosten voor afvalbeheer flink zijn gestegen tussen 2020 en 2022 (bijna 20% hoger). Zonder invoering van het recycle-tarief hadden deze kostenstijgingen echter een nog grotere impact gehad op de afvalbeheerskosten en had dit onvermijdelijk tot hogere afvalstoffenheffingen geleid. Zoals ook weergegeven in figuur 9 verderop in de rapportage.

3.3.3. Ontwikkeling afvalstoffenheffing, compensatiemaatregelen en kostendekkendheid

De afvalstoffenheffing in Noordoostpolder gaat uit van een 100% kostendekkendheid. Dat houdt in dat alle kosten voor de afvalbeheersing gefinancierd moeten worden vanuit de inkomsten afvalstoffenheffing. In de voormalige situatie, voorafgaand aan de invoering van het recycle-tarief, werd dit berekend op basis van de omvang van een huishouden. Eén van de uitgangspunten van het nieuwe beleid betrof een afvalstoffenheffing voor inwoners die niet zou stijgen (indexeringen daargelaten). In het uitvoeringsplan is hiervoor een verwachting van de ontwikkeling van de heffing afgegeven. Daarnaast is hierin aandacht besteed aan de verschillende doelgroepen die een tegemoetkoming/compensatie ontvangen.

Bij het bepalen van de tariefstelling voor 2022 heeft de gemeenteraad, middels een amendement²⁴, besloten om de kostenstijging voor de dienstverlening niet geheel door te belasten aan haar inwoners. Hierbij is gekozen voor éénmalige korting van € 19,04 per huishouden. Bij het bepalen van de tariefstelling voor 2023 is opnieuw een amendement²⁵ ingediend om inwoners te compenseren op de afvalstoffenheffing. Ditmaal voor € 20,- per huishouden.

---

²³ De nieuwe DVO kent een looptijd van 5 jaar, met een intentie om nog eens 5 jaar te verlengen, inclusief optie om daarna nog 2 jaar extra te verlengen.

²⁴ Amendement 2021-11-12a, waarbij een éénmalige tegemoetkoming gedaan wordt van € 367.367, gebaseerd op de begroting 2022, te dekken uit het begrotingsresultaat 2022.

²⁵ Amendement 2022-11-6n, waarbij besloten wordt tot een éénmalige korting op de afvalstoffenheffing van €20,- per huishouden, te dekken vanuit de egalisatiereserve.

Compensatiemaatregelen

In de afgelopen jaren zijn er enkele verschillende tegemoetkomingen in de afvalstoffenheffing van kracht geweest. Zo worden inwoners met medisch afval gecompenseerd (tegemoetkoming) voor het extra ongewilde restafval dat zij hebben. Deze bewoners kunnen aanspraak maken op een eenmalige tegemoetkoming van € 35,- per jaar. In 2021 hebben 35 inwoners hier gebruik van gemaakt, in 2022 waren dat er 89. Nu medio 2023 is dat opgelopen tot 104 inwoners. In het afgelopen jaar is verder gebleken dat deze tegemoetkoming voor enkele bewoners niet afdoende blijkt. In incidentele gevallen worden hier speciale regelingen voor getroffen. Daarnaast bleef de kwijtscheldingsregeling voor minima van kracht, hoewel deze wel gewijzigd werd. In 2021 bestond de kwijtschelding uit 52 stortingen op de ondergrondse container, of 13 aanbiedingen van een 240 liter minicontainer. In 2022 is dit aangepast tot 26 stortingen op de ondergrondse container, of 6 aanbiedingen van een 240 liter minicontainer. Deze keuze is gemaakt om ook deze groep inwoners te motiveren tot een betere afvalscheiding.

Tenslotte is er ook rekening gehouden met een groep bewoners in de hoogbouw, die aangemerkt kunnen worden als 'veelstorter'. Deze inwoners hebben een verhoudingsgewijs extreem hoog aanbod van restafval. Gedurende 2021 en 2022 zijn deze inwoners meerdere keren schriftelijk geïnformeerd ten aanzien van dit hoge aanbod. De gemeenteraad heeft besloten voor deze groep het variabele gedeelte van de afvalstoffenheffing te maximeren (in 2021: op € 153,40, vergelijkbaar aan 52 aanbiedingen op de ondergrondse container en in 2022: op € 348,14, vergelijkbaar met tweemaal het tarief van 13 aanbiedingen van de minicontainer). In 2021 is de maximering op 325 aansluitingen toegepast, voor 2022 bedroeg dit aantal 37.

Opbouw vast en variabel tarief

Met ingang van het recycle-tarief moest bepaald worden welke tarieven doorgevoerd werden voor het vaste en variabele gedeelte van de afvalstoffenheffing. Doordat men bij verbeterde afvalscheiding en minder restafval ook minder vaak het restafval aan gaat bieden is het zaak om wel voldoende inkomsten te genereren om de kosten te dekken. Als uitgangspunt hanteert de gemeente Noordoostpolder de 73/27-regel²⁶. In onderstaande tabel wordt in beeld gebracht wat de werkelijke ontwikkeling van de afvalstoffenheffing is geweest van 2020 t/m 2022.

Tabel 5: samenstelling afvalstoffenheffing

	2020*	2021	2022**	2023**
Vastrecht eenpersoonshuishouden per jaar	€ 243,48	€ 202,50	€ 223,80	€ 253,00
Vastrecht meerpersoonshuishouden per jaar	€ 286,44	€ 212,50	€ 233,80	€ 263,00
Tarief 140 liter container restafval per lediging	-	€ 6,93	€ 7,81	€ 8,82
Tarief 240 liter container restafval per lediging	-	€ 11,84	€ 13,39	€ 15,11
Tarief ondergrondse container per inworp ²⁷	-	€ 2,95	€ 3,34	€ 3,78

* Laatste jaar vóór de invoering van het recycle-tarief.

** Inclusief tegemoetkoming volgend uit het amendement 2021-11-12a (2022) en het amendement 2022-11-6n (2023).

Om een goede vergelijking te kunnen maken is het essentieel om een vergelijking te maken hoe de kosten zich hadden ontwikkeld als er geen sprake was geweest van het recycle tarief. In het onderstaande figuur²⁸ wordt dat in beeld gebracht. Bij een gemiddeld aanbod is men zowel als 1-persoons, als meerpersoons huishouden

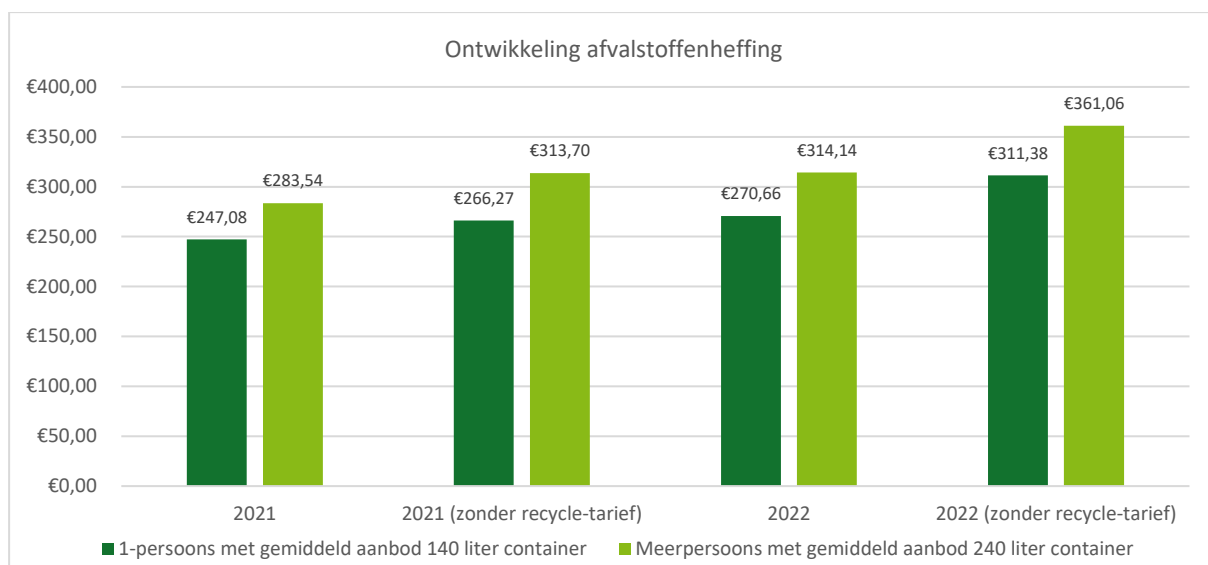
²⁶ 73% van de afvalstoffenheffing bestaat uit een vast bedrag en de overige 27% is variabel. Het variabel tarief is gebaseerd op een verwacht aanbod van restafval.

²⁷ Een inworp is daarbij een 60 liter zak. Het tarief is daarbij op de volgende wijze berekend: 240 liter / 4 = 60 liter, € 11,84 / 4 = € 2,95.

²⁸ Hierbij wordt gerekend met vergelijkbare tonnages als 2020 van het restafval en grondstoffen, zonder milieueffecten door invoering van het recycle-tarief.

goedkoper uit met het recycle-tarief. Het uitgangspunt van een 100% kostendekkende afvalstoffenheffing blijft hierin gehandhaafd.

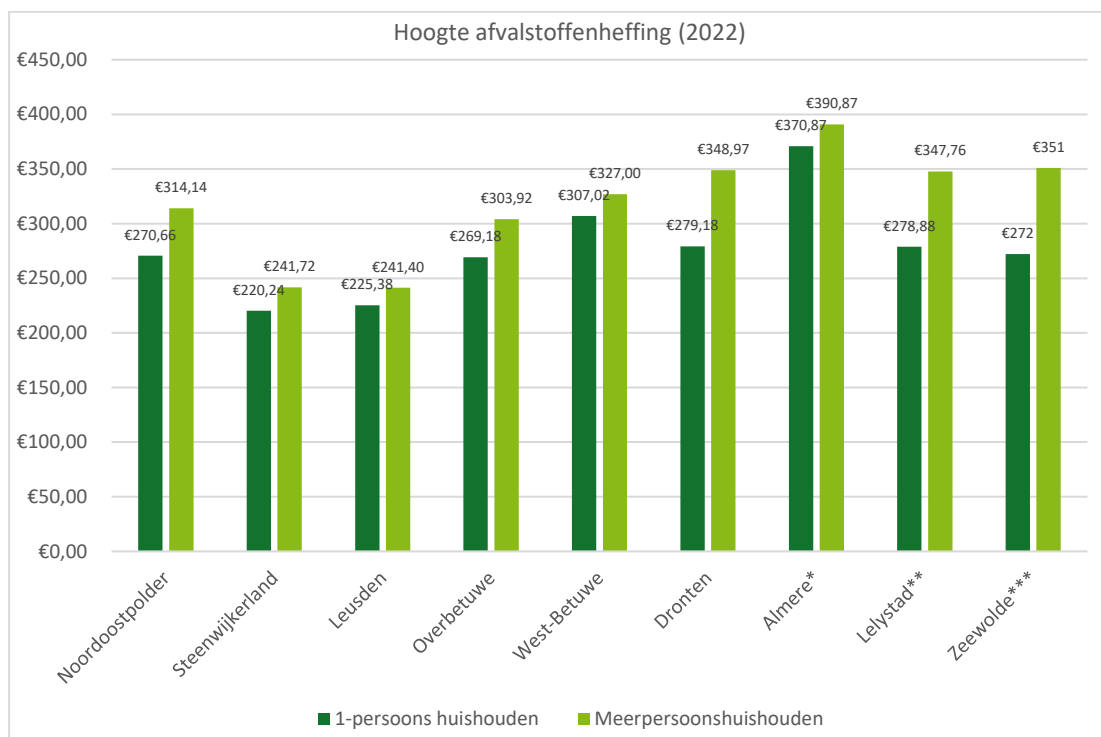
Figuur 9: ontwikkeling afvalstoffenheffing met en zonder recycle-tarief.

*Uitgaande van gemiddeld 6 aanbiedingen per jaar. Hierin is de gegeven korting van €19,04 per aansluiting (2022) op het vastrecht meegenomen.

Prestaties ten opzichte van vergelijkbare gemeenten.

In het figuur op de volgende pagina wordt de samenstelling en de hoogte van de afvalstoffenheffing in Noordoostpolder vergeleken met andere gemeenten uit de stedelijkheidsklasse D en enkele omliggende gemeenten. Hierbij is voor gemeenten met een vorm van tariefdifferentiatie uitgegaan van een gemiddeld aantal aanbiedingen van 6x per jaar. Wat met name opvalt is het feit dat het variabele tarief in Noordoostpolder hoger ligt dan de vergelijkbare gemeenten. De totale afvalstoffenheffing ligt, weliswaar aan de wat hogere kant, maar wel in lijn met de vergelijkbare gemeenten. De vergelijkbare gemeenten die een lagere afvalstoffenheffing kennen hebben eveneens een lager aanbod restafval. Noordoostpolder scoort eveneens goed in vergelijking met direct omliggende gemeenten en is vaak zelfs voordeliger qua afvalstoffenheffing (zie ook bijlage 4).

Figuur 10: Vergelijking opbouw afvalstoffenheffing Noordoostpolder en klasse-D gemeenten, op basis van tariefstelling 2022.

* Almere betreft stedelijkheidsklasse C en is meegenomen in het overzicht als omliggende gemeente.

** Lelystad betreft stedelijkheidsklasse C en is meegenomen in het overzicht als omliggende gemeente.

*** de tarieven in Zeewolde zijn vastgesteld met een éénmalige korting van €100, hierop is in dit figuur gecorrigeerd.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusie

Gemeente Noordoostpolder heeft het recycle-tarief ingevoerd op basis van de uitgangspunten, zoals geformuleerd in 2.1 Uitgangspunten invoering recycle-tarief. Op basis van het uitgevoerde onderzoek (zoals opgenomen in hoofdstuk 3) kan gesteld worden dat het recycle-tarief in Noordoostpolder succesvol geïmplementeerd is, goede resultaten heeft opgeleverd en daarbij recht heeft gedaan aan de geformuleerde uitgangspunten. Inwoners zijn in gelegenheid om zelf invloed uit te oefenen op de hoogte van het variabele deel van de afvalstoffenheffing en beschikken over de benodigde inzamelmiddelen om dit middels een goede scheiding te beïnvloeden. Daarmee zijn de inwoners van de gemeente in staat gebleken het aanbod restafval sterk te reduceren, gescheiden ingezamelde deelstromen te vergroten, daarbij de kwaliteit van deze deelstromen goed te houden en is de gemeente op weg naar het uiteindelijke doel in 2025. Tenslotte heeft het recycle-tarief gezorgd voor een situatie van kostenbeheersing, in een tijd waarin de gemeente geconfronteerd werd met grote kostenstijgingen vanuit allerlei verschillende, veelal autonome, ontwikkelingen. Dat neemt niet weg dat er enkele aandachtspunten en verbeteringen te benoemen zijn voor de toekomst. Hieronder worden deze op hoofdlijnen weergegeven, het complete overzicht is opgenomen in bijlage 5 van het rapport.

4.2 Aanbevelingen

Rondom de **service** aan inwoners zijn enkele aanbevelingen te maken:

- ✚ Inzet op wijkgerichte aanpak, met aandacht op kwaliteit van grondstoffen.
- ✚ Proactief benaderen van zogenaamde 'veelstorters'.
- ✚ Structureel inzetten en uitbreiden van communicatie in meerdere talen.
- ✚ Doorlopend feedback onder inwoners ophalen om huidige systeem te optimaliseren.
- ✚ Optimaliseren inzamelmiddelen voor betere dekkingsgraad, in het bijzonder rondom hoogbouw.

Rondom het **milieurendement** zijn enkele aanbevelingen te doen:

- ✚ Inzamelmogelijkheden rondom PBD vergroten.
- ✚ Ontwikkelingen voor goede verwerking van luiers nauwlettend blijven volgen en implementeren zodra mogelijk.
- ✚ Overwegen de mobiele milieustraat te herintroduceren voor inzameling van klein grof afval.
- ✚ Uitvoeren van aanvullend onderzoek naar effecten van andere maatregelen, zoals omgekeerd inzamelen, afvalpreventie, etc.

Rondom de **kosten** zijn enkele aanbevelingen te doen:

- ✚ In te blijven zetten op reductie restafval als beheersmaatregel en actief te benoemen dat het recycle-tarief hieraan bijdraagt.
- ✚ De 100% kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing te bewaken en compensaties te beperken.
- ✚ Samenstelling van het vast en variabel recht jaarlijks goed afwegen. Stijging van het variabel tarief niet te snel op laten lopen.
- ✚ Compensatiemaatregelen rondom veelstorters en medisch materiaal te optimaliseren.
- ✚ Jaarlijks budget te reserveren om flexibel maatwerk te kunnen leveren en het systeem te optimaliseren.
- ✚ Doorlopend zoeken naar kostenbesparende maatregelen om externe kostenstijgingen te beperken.

Bijlage 1. Gebruikte bronnen

Geraadpleegde documenten

- Uitvoeringsplan recycle-tarief afvalinzameling, gemeente Noordoostpolder in samenwerking met HVC.
- Amendement 2021-11-12a en 2022-11-6n.
- Berekening tarieven afvalstoffenheffing 2021 en 2022, gemeente Noordoostpolder.
- Eindafrekening HVC 2020, 2021 en 2022.
- Jaarrapportages HVC 2020, 2021 en 2022.
- RB Nieuwe koers afvalscheiding 'Op naar 60 kilo restafval'.
- Begroting en jaarrekeningen gemeente Noordoostpolder 2020, 2021 en 2022.

Geraadpleegde stakeholders

- Wethouder Van Amersfoort, Van Steen en Werkman.
- Afdeling belastingen, gemeente Noordoostpolder.
- Afdeling financiën, gemeente Noordoostpolder.
- Teamleider wijkbeheer, gemeente Noordoostpolder.
- Coördinator handhaving/BOA's, gemeente Noordoostpolder.
- Toezichthouder reiniging en beheer milieustraat, gemeente Noordoostpolder.
- HVC.

Bijlage 2. Communicatie uitingen

Communicatie afvalscheiding & zwerfafval

2023

Januari	Gemeentenieuws Social media	Aankondiging afrekening variabele deel recycle-tarief Aankondiging afrekening variabele deel recycle-tarief
Februari	Gemeentenieuws Social media	Aankondiging gemeentelijke belastingen, incl. vaste deel recycle-tarief Week van de circulaire economie, video Het Goed
Mei	Social Media	HVC-kwaliteitscampagne PMD, wat maken ze van plastic
Juni	Social media Gemeentenieuws Social media Gemeentenieuws Social media	Resultaten recycle-tarief 2022 Resultaten recycle-tarief 2022 HVC-kwaliteitscampagne PMD, weg van het plastic HVC-kwaliteitscampagne PMD, weg van het plastic HVC-kwaliteitscampagne PMD, heb jij de HVC-app al?
Juli	Gemeentenieuws	HVC-kwaliteitscampagne PMD, doe de check

2022

Januari	Gemeentenieuws Social media Gemeentenieuws Social media Gemeentenieuws	Luiers horen bij restafval Luiers horen bij restafval HVC-app HVC-app, twee maal, 2 verschillende filmpjes van HVC
Februari	Gemeentenieuws Gemeentenieuws Gemeentenieuws Social media Social media	Toelichting afrekening recycle-tarief en uitnodiging inwonersbijeenkomst Gemeentelijke heffingen met extra uitleg recycle-tarief Resultaten recycle-tarief 2021 en vooruitblik 2022 Resultaten recycle-tarief 2021 Uitnodiging inwonersbijeenkomst HVC
Juni	Social media	Enquête HVC
Juli	Social media Gemeentenieuws	Video HVC: Hoeveel herbruikbaar materiaal in ons restafval? HVC-campagne GFT afval
Augustus	Social media Gemeentenieuws	Aankondiging luiercontainers, aanvraag pas Aankondiging luiercontainers, aanvraag pas
September	Social media Social media Social media Gemeentenieuws	Stimulans gebruik hervulbare flessen Herhaling luiercontainers, aanvraag pas Plaatsing luiercontainers (foto Thomas) Plaatsing luiercontainers (foto Thomas)
Oktober	Social media Social media	Campagne HVC plastic: wat gebeurt er met plastic NOP Campagne HVC plastic: wat wel en niet bij plastic
November	Social media	Campagne HVC textiel: hoe sorteren en recyclen textiel
December	Social media Gemeentenieuws Social media	Campagne HVC textiel: lever schoon en een droog aan Campagne HVC textiel: wat hoort er bij textiel Bakkie heeft zin in de feestdagen: GTF afval

2021

Januari	Social media Krant	uitgebreide animatie recycle-tarief pagina van HVC over de app incl. winactie
Februari	Gemeentenieuws Social media	gemeentelijke heffingen, extra uitleg recycle-tarief gemeentelijke heffingen met link naar website
Maart	Gemeentenieuws	informatie over plastic scheiden
Mei	Social media Gemeentenieuws Social media Gemeentenieuws Social media	eerste evaluatieresultaten recycletarief eerste evaluatieresultaten recycletarief hoe gaat het afvalscheiden ambassadeur Angelique hoe gaat het afvalscheiden 2 ambassadeurs mondkapjes bij restafval

Juni	Social media Gemeentenuws	hoe gaat het afvalscheiden ambassadeur Andries mondkapjes en handschoenen bij restafval
Juli	Social media	GTF inzameling zomerperiode
Augustus	Gemeentenuws	afvoer van olie en vet
Oktober	Gemeentenuws	kostenstijging afval, minder restafval, HVC app
December	Social media Gemeentenuws Social media Gemeentenuws	filmpje HVC ambassadeur Angelique luierafval in restafval luierafval in restafval sluiten milieustraat tijdens feestdagen

2020

Januari	Social media	gemeenteraad besluit positief over recycle-tarief + oproep
---------	--------------	--

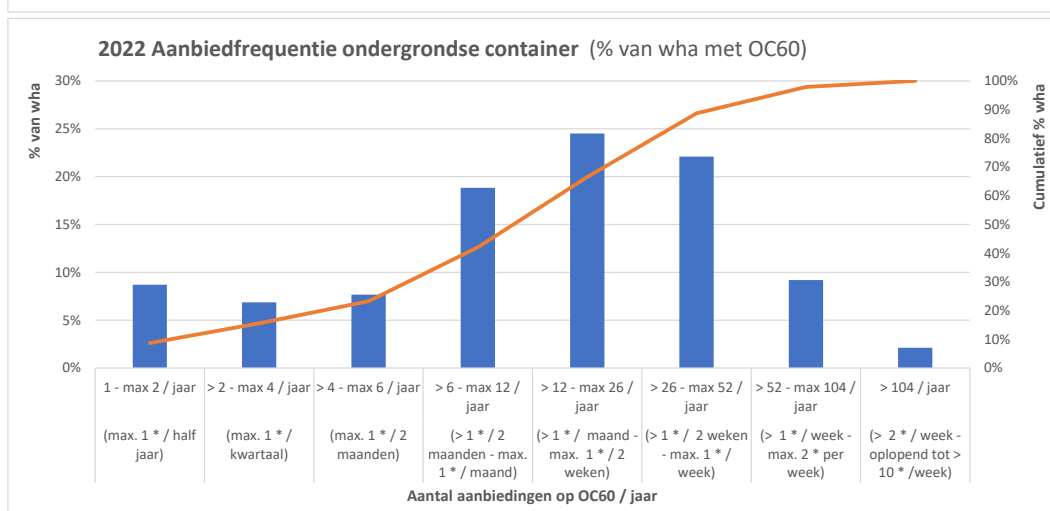
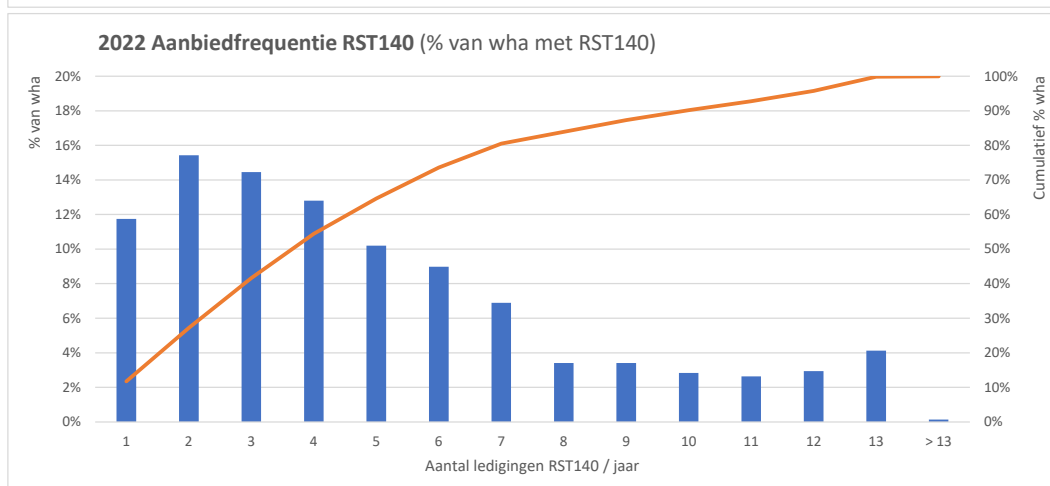
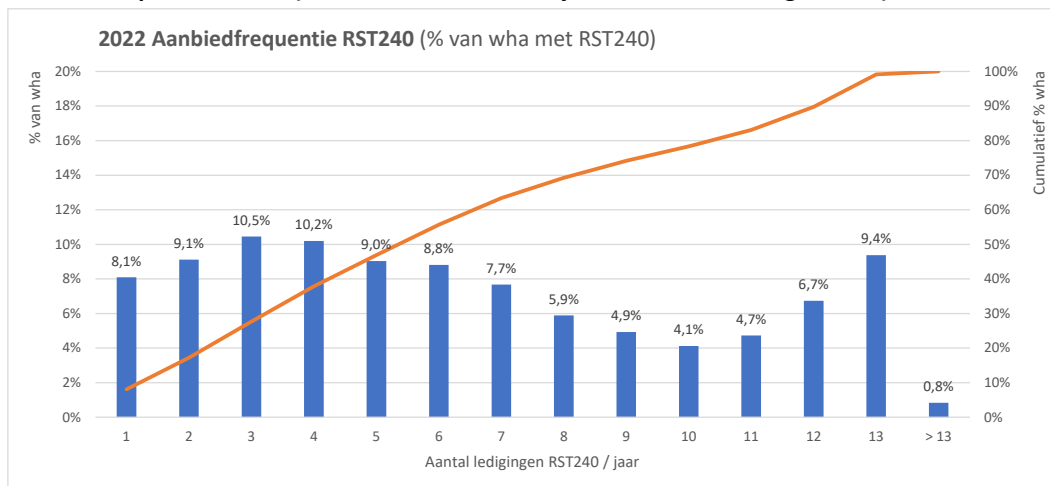
Sidenote: van maart tot mei communicatie bijna volledig over corona gegaan, maar achter de schermen natuurlijk gewerkt aan uitvoeringsplan recycle-tarief.

Mei	Persbericht Social media Social media Website	recycle-tarief (na instemming college) planning recycle-tarief (na instemming college) Q&A recycle-tarief & uitnodiging praten met wethouder Q&A over het recycle-tarief op noordoostpolder.nl
Juni	Persbericht Social media	recycle-tarief (na instemming raad) recycle-tarief (na instemming raad)
Juli	Social media Brief laagbouw Gemeentenuws Brief laagbouw HVC	omwisseling restafvalbakken recycle-tarief omwisseling restafvalbakken recycle-tarief recycle-tarief algemeen + omwisseling bakken omwisseling restafvalbakken
Augustus	Flyer Krant	recycle-tarief en afvalscheiding (onderdeel brief) uitgebreide special over het recycle-tarief (3 pagina's)
September	Website Brief hoogbouw Brief HVC	uitbreiding Q&A recycle-tarief en omwisseling recycle-tarief en plaatsing ondergrondse containers omwisseling restafvalbakken
Oktober	Online nieuwsbrief Social media	Artikel over wijziging (online nieuwsbrief van HVC) afvalcoaches recycle-tarief
Oktober	Gemeentenuws Social media Social media	afvalcoaches recycle-tarief op straat/deur. Afvalcoaches actief. video afvalcoaches/inwoner/wethouder aankondiging Webinar afvalscheiding
November	Social media Social media	oproep inwoners gezocht die ervaring willen delen afvalscheiding. online Webinar vragen stellen aan afvalcoach
December	Social media Krant Social media	visueel vastgestelde tarieven pagina's over o.a. vastgestelde tarieven. animatie over het recycle-tarief

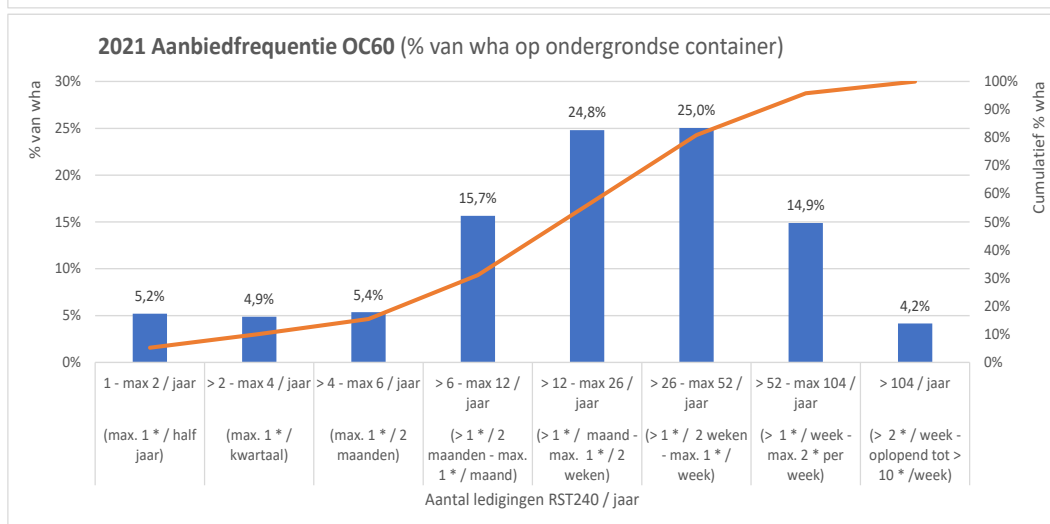
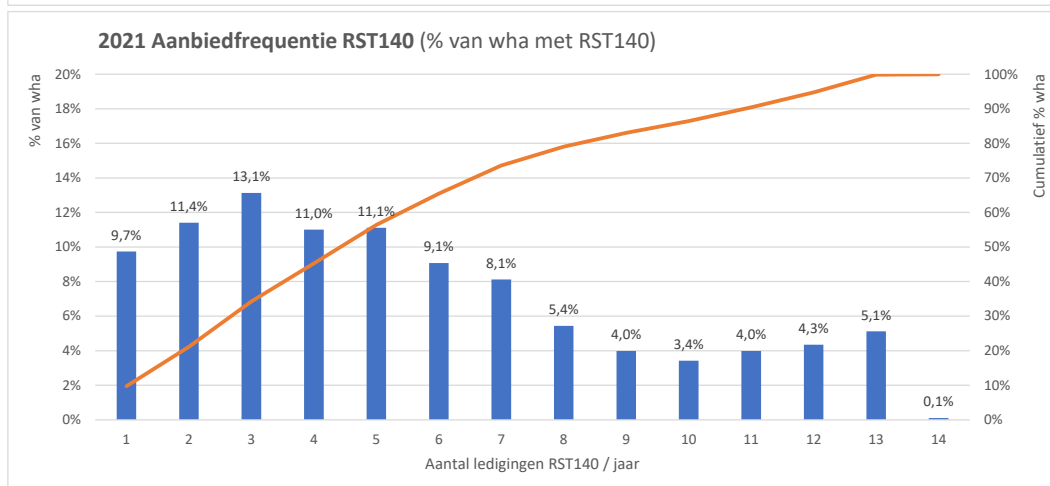
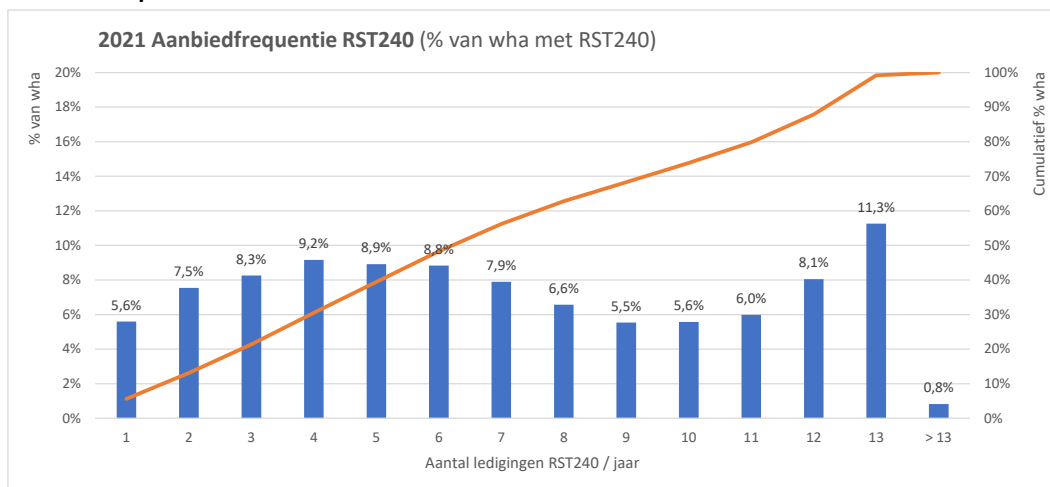

Bijlage 3. Aanbiedfrequenties

Aanbiedfrequenties 2022 (wha staat voor: werkelijke hoeveelheid aangeboden)

Aanbiedfrequenties 2021

Bijlage 4. Overzicht afvalstoffenheffing

Gemeenten	Heffing 2022	1-persoons	Meerpersoons	Inwoners 2022	Stedelijkheidsklasse	Kg/inw/jr
Noordoostpolder	Vastrecht	€ 223,80	€ 233,80	48.048	D	97
	140 liter: € 7,81	€ 46,86	€ 80,34	<i>Schatting</i> <i>V-tarief * 6</i>		
	240 liter: € 13,39					
	Totaal	€ 270,66	€ 314,14			
Steenwijkerland	Vastrecht	€ 186,46		44.741	D	75
	140 liter: € 5,63	€ 33,78	€ 55,26	<i>Schatting</i> <i>V-tarief * 6</i>		
	240 liter: € 9,21					
	Totaal	€ 220,24	€ 241,72			
Leusden	Vastrecht	€ 203		30.713	D	76
	140 liter: € 3,73	€ 22,38	€ 38,40	<i>Schatting</i> <i>V-tarief * 6</i>		
	240 liter: € 6,40					
	Totaal	€ 225,38	€ 241,40			
Overbetuwe	Vastrecht	€ 202,70		48.266	D	98
	140 liter: € 11,08	€ 66,48	€ 101,22	<i>Schatting</i> <i>V-tarief * 6</i>		
	240 liter: € 16,87					
	Totaal	€ 269,18	€ 303,92			
West-Betuwe	Vastrecht	€ 279		51.971	D	92
	140 liter: € 4,67	€ 28,02	€ 48,00	<i>Schatting</i> <i>V-tarief * 6</i>		
	240 liter: € 8,00					
	Totaal	€ 307,02	€ 327,00			
Dronten	Vastrecht	€ 279,18	€ 348,97	42.865	D	
Almere	Vastrecht	€ 370,87	€ 390,87	217.828	C	
Lelystad	Vastrecht	€ 278,88	2 pers. € 316,44 3 pers. € 347,76 4 pers. € 409,20	81.214	C	
Zeewolde*	Vastrecht	€ 272 (€ 172)	€ 351 (€ 251)	23.348	D	

* gemeente Zeewolde heeft een éénmalige korting op de afvalstoffenheffing van €100 gehanteerd.

Bijlage 5. Toelichting aanbevelingen

Rondom de **service** aan inwoners zijn enkele aanbevelingen te maken:

- De meeste inwoners van Noordoostpolder zijn al goed bezig met afvalscheiding, zoals ook blijkt uit de cijfers. Op enkele locaties, met name rondom de hoogbouw, is dat nog niet altijd het geval. Het is aan te raden om de wijkgerichte aanpak op dit soort locaties verder uit te breiden en de nadruk te leggen op betere afvalscheiding en de kwaliteit van grondstoffen. Door meer intensieve begeleiding, bijvoorbeeld door een afvalcoach, kunnen inwoners al snel beter gaan scheiden. Het is aan te raden om voldoende capaciteit beschikbaar te hebben om een wijkgerichte aanpak mogelijk te maken.
- Proactief benaderen van zogenaamde 'veelstorters'. Deze bewoners lopen het meeste risico op een hoge afvalstoffenheffing. Door een gerichte inzet met bijvoorbeeld een afvalcoach kunnen inwoners gewaarschuwd en geholpen worden om hoge kosten te voorkomen.
- Een beperkt deel van de bewoners in Noordoostpolder blijkt nog niet altijd in staat om afval goed te scheiden. Hierbij is het geen gebrek aan het juiste inzamelmiddel, maar betreft het meer een communicatieve uitdaging. Dit zijn veelal anderstaligen inwoners die de gehanteerde communicatie in het Nederlands niet altijd (helemaal) juist tot zich kunnen nemen, waardoor ze het systeem nog niet volledig kunnen benutten. Het communiceren in andere talen wordt al toegepast. Het is aan te bevelen dit structureel in te zetten.
- In lijn daarmee is het interessant om via verschillende kanalen onderzoek te blijven doen naar de wijze waarop het recycle-tarief door inwoners ervaren wordt en vooral ook wat binnen de mogelijkheden van het systeem gedaan kan worden om meer inwoners enthousiast te maken. Mogelijk hebben inwoners zelf ideeën en/of problemen die spelen die relatief eenvoudig aangepakt kunnen worden.
- Tot slot ligt er nog een mogelijkheid met het oog op de geboden inzamelmiddelen in de gemeente. Met name in en rondom de hoogbouw is winst te behalen. Op deze locaties wordt verhoudingsgewijs de meeste overlast van bijplaatsingen ervaren en voelen inwoners over het algemeen gezien minder verantwoordelijkheid voor het inzamelmiddelen (verzamellocaties ten opzichte van een minicontainer aan huis). Een deel van de overlast van bijplaatsingen is terug te voeren tot de inzameling van PBD met losse zakken. Om deze locaties structureel te verbeteren kan gekozen worden voor verzamelcontainers voor het PBD. Dit kan zorgen voor een schoner straatbeeld, maar hierbij zal de kwaliteit van de deelstroom PBD bewaakt moeten worden. In gemeenten waar men werkt met tariefdifferentiatie ontstaat in enkele gevallen een grotere vervuiling van de fractie als dit ingezameld wordt met ondergrondse containers. Met het oog op het behoud van kwalitatief goede deelstromen, dient vervuiling van de fractie voorkomen te worden. Eerste ervaringen in de gemeente zijn vooralsnog positief, maar het is verstandig om per locatie goed te bekijken of een ondergrondse container de best passende oplossing is en hierbij de ontwikkelingen nauwlettend te volgen. Aan te raden is om te starten met een pilot, voordat er grootschalig overgegaan wordt tot verzamelcontainers op alle locaties. Tenslotte zullen met een overgang van zakken naar verzamelcontainers ook de inzamelkosten voor deze fractie toenemen.

Rondom het **milieurendement** zijn enkele aanbevelingen te doen:

- De huidige inzamelmogelijkheden zijn goed en op structureel niveau, met uitzondering van PBD, zijn hier op dit moment geen aanpassingen in nodig. Wel is het aan te raden om de resultaten van de proef rondom luiers goed te volgen. Luiermateriaal vormt op dit moment nog een aanzienlijk gedeelte van het resterend afval dat als restafval verbrand wordt. Zodra er betere verwerkingsmogelijkheden beschikbaar zijn voor

luiermateriaal dan kan het lonen om de gescheiden inzameling van luiers verder op te schalen. Daarmee kan een volgende stap gezet worden in het reduceren van het restafval. Deze ambitie wordt ook uitgedragen door HVC.

- ✚ In het verleden heeft de gemeente een proef uitgevoerd met een mobiele milieustraat. Steeds meer gemeenten kiezen ervoor om een dergelijke service in te richten om kleiner grof afval uit het huishoudelijk restafval te houden. Met name kleine stukjes hout, steen, puin, etc. belanden nu nog vaak in het restafval. Inwoners sparen dit namelijk niet op tot het moment dat zij een keer naar de milieustraat moeten. Met het oog op het verder reduceren van het restafval kan een herintroductie van de mobiele milieustraat interessant blijken.
- ✚ In aanvulling op de mobiele milieustraat en andere inzamelacties ten aanzien van (kleine) grondstofstromen is het waardevol om doorlopend ook andere opties ten aanzien van het verminderen van het restafval te overwegen. De ingezette trend met minder restafval moet namelijk voortgezet worden. Het is hierbij nuttig om aanvullend onderzoek te doen naar de effecten van maatregelen zoals; als restafval op afstand (omgekeerd inzamelen), intensiveren van inzameling van GFT-e, inzetten op afvalpreventie, acties rondom wasbare luiers, etc.

Rondom de **kosten** zijn enkele aanbevelingen te doen:

- ✚ Het is van belang om in te blijven zetten op een verdere reductie van het restafval om kosten ook in de toekomst beheersbaar te houden. Uit de evaluatie is gebleken dat het recycle-tarief een dempend effect heeft op kostenstijgingen en hiermee bijdraagt aan de beheersbaarheid van de kosten.
- ✚ Het is bovendien aan te raden om, met oog op autonome ontwikkelingen, de 100% kostendekkende afvalstoffenheffing te bewaken. In 2021 en 2022 heeft de gemeenteraad ervoor gekozen om inwoners te compenseren voor de gestegen kosten. Dit is uiteraard een politieke keuze, maar binnen het gesloten systeem van het afvalbeheer komen kostenstijgingen uiteindelijk altijd bij inwoners terecht. Op deze manier kan er, bij negatieve marktontwikkelingen sprake zijn van een autonome kostenstijging en een stijging onder invloed van het behoud van de 100% kostendekkendheid. Dat kan op termijn problemen opleveren.
- ✚ Ook is het goed om zorgvuldige afwegingen te maken rondom de samenstelling en opbouw van de afvalstoffenheffing (nu uitgaande 73/27 tussen vast en variabel). Hoewel dit in de eerste jaren een prima uitgangspunt was dient in het kader van de toegenomen kosten in algemene zin ook rekening gehouden te worden met de beleving van inwoners. De hoogte van het variabel tarief is in de afgelopen 2 jaar relatief snel gestegen. Voor inwoners, die zien dat ze het steeds beter doen, zal dit met dergelijke directe kostenstijgingen, niet altijd als prettig ervaren worden. Aangeraden wordt om jaarlijks te kijken naar een verdeling die recht doet aan de prestaties van de inwoners en het risico op de diftar-paradox bewaakt.
- ✚ In de communicatie doet de gemeente er tevens goed aan om het kosten dempende effect van het recycle-tarief actiever te benoemen. Het dempende effect van het recycle-tarief op de afvalstoffenheffing en (toekomstige) kostenstijging is een feit, maar ervaren inwoners dat nog niet zo. Er is veel te winnen als ook inwoners inzien dat kostenbeheersing ontstaat en hogere kosten voorkomen kunnen worden.
- ✚ Ook ten aanzien van het compensatiebeleid zijn enkele aanbevelingen te formuleren. Aangeraden wordt om, zoals eerder benoemd, actief samen met de "veelstorters" aan de slag te gaan om het aanbod van restafval te reduceren. Deze inwoners moeten nog altijd actief benaderd blijven worden om hen te helpen in de reductie van het restafval. De maximalisering van de afvalstoffenheffing voor deze doelgroep zou idealiter uitgefaseerd moeten worden, aangezien dit in beginsel indruist tegen de uitgangspunten van het recycle-tarief. Daarnaast is het aan te raden om de tegemoetkoming voor medisch en incontinentiemateriaal flexibeler in te richten. Voor een deel van de inwoners is de eenmalige tegemoetkoming voldoende, voor

anderen zal dit veel te weinig zijn. Wetende dat sommige van deze bewoners soms wel 5x per week afval moeten aanbieden, zal per situatie gekeken kunnen worden naar een passende maatwerkoplossing.

 Tenslotte is het aan te raden om jaarlijks in de begroting budget te reserveren om inzamelmiddelen op bepaalde probleemlocaties uit te breiden aan te passen, bijvoorbeeld rondom hoogbouwlocaties waar meer sprake is van overlast. Ook kan deze flexibele ruimte dan ingezet worden voor uitgebreider maatwerk voor specifieke doelgroepen. Door geld te reserveren ontstaat er ruimte om door middel van pilots te zoeken naar de juiste methoden om de resultaten ook op deze locaties verder te verbeteren. Hierbij wel altijd de goede afweging makende in hoeverre dat het bijplaatsen van inzamelmiddelen ook noodzakelijk is en de juiste oplossing is.

JMA

Utrechtseweg 9, 3704 HA Zeist

T. 030 699 15 99 - info@jma.nl

www.jma.nl